

Regeringens proposition

1976/77: 124

om godkännande av den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism, m. m.;

beslutad den 24 mars 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll denna dag.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

SVEN ROMANUS

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Sverige tillträder 1977 års europarådskonvention om bekämpande av terrorism. Genom konventionen åtar sig de avtalsslutande staterna att antingen tillmötesgå begäran från annan konventionsstat om utlämning av någon som har begått terrordåd av närmare angivet slag eller själv vidta åtgärder för lagföring av honom. En fullständig anslutning till konventionen medför vidare att konventionsstat inte får vägra utlämning för sådant brott under hänvisning till att det är att betrakta som politiskt. På denna punkt föreslås emellertid att man från svensk sida gör ett särskilt förbehåll som innebär att Sverige behåller nuvarande möjligheter att vägra utlämning för politiska brott.

Konventionen innebär dessutom att de avtalsslutande staterna skall lämna varandra rättsligt biträde när det gäller straffrättsliga förfaranden mot personer som har gjort sig skyldiga till terrordåd. För att göra det möjligt för Sverige att ansluta sig till dessa bestämmelser föreslås ändringar i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol och lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol

dels att i 10—12 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att 1 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Har i visst mål eller ärende utländsk domstol gjort framställning hos domstol här i riket om vidtagande av någon till rättegången hörande åtgärd, såsom upptagande av ed, anställande av förhör med part eller upptagande av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis, och varder framställningen genom utrikesdepartementet överlämnad till den svenska domstolen, skall den äskade åtgärden vidtagas efter vad i denna lag sägs. Vad sålunda stadgats äge dock ej tillämpning, där fråga är om ansvar för gärning som har karaktär av politiskt brott eller som icke är i svensk lag belagd med straff. Ej heller må i mål om ansvar för brottslig gärning part höras på ed eller under sanningsförsäkran.

Har i visst mål eller ärende utländsk domstol gjort framställning hos domstol här i riket om vidtagande av någon till rättegången hörande åtgärd, såsom upptagande av ed, anställande av förhör med part eller upptagande av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis, och varder framställningen genom utrikesdepartementet överlämnad till den svenska domstolen, skall den äskade åtgärden vidtagas efter vad i denna lag sägs. Vad sålunda stadgats äge dock ej tillämpning, där fråga är om ansvar för gärning som icke är i svensk lag belagd med straff. Ej heller må i mål om ansvar för brottslig gärning part höras på ed eller under sanningsförsäkran.

Avser framställning enligt första stycket fråga om ansvar för gärning, som har karaktär av politiskt brott, äger denna lag tillämpning endast om framställningen har gjorts av domstol i stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism och gärningen utgör brott som avses i denna konvention.

Lika med utländsk domstol anses i denna lag annan utländsk judiciell myndighet.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 10—12 §§, två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och i övrigt den dag regeringen bestämmer.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat

Härigenom föreskrives att 3 § lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Med anledning av framställning från annan stat än Danmark, Finland, Island eller Norge får åtgärd enligt 1 § ej vidtagas, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 4 § första stycket första punkten, 5 §, 6 § eller 10 § lagen (1957: 668) om utlämning för brott.

När fråga är om framställning från Danmark, Finland, Island eller Norge får åtgärden ej vidtagas, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 3 § första stycket, 4 § eller 5 § lagen (1959: 254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Med anledning av framställning från annan stat än Danmark, Finland, Island eller Norge får åtgärd enligt 1 § ej vidtagas, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 4 § första stycket första punkten, 5 § eller 10 § lagen (1957: 668) om utlämning för brott.

När fråga är om framställning från Danmark, Finland, Island eller Norge får åtgärden ej vidtagas, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 3 § första stycket eller 5 § lagen (1959: 254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Skulle hinder mot utlämning för brottet ha förelegat enligt 6 § lagen om utlämning för brott eller 4 § lagen om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, får åtgärden vidtagas endast om framställningen har gjorts av stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism och gärningen utgör brott som avses i denna konvention.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-03-10

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Romanus

Lagrådsremiss med anledning av förslag till godkännande av den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism

1 Inledning

Sedan länge har man inom olika internationella organisationer lagt ner stora ansträngningar på att söka skapa former för ett mellanstatligt samarbete i syfte att bekämpa sådana våldsdåd med internationell bakgrund som brukar hänföras under begreppet internationell terrorism. Frågan har under senare år behandlats bl. a. inom Förenta nationerna och Europarådet samt vid möten för de europeiska justitieministrarna. Även inom de Europeiska gemenskapernas ministerråd och inom Nordiska rådet har frågan uppmärksammats.

Europarådets arbete har bl. a. resulterat i en rekommendation angående internationell terrorism som antogs av den rådgivande församlingen år 1973 och en resolution i samma ämne antagen av rådets ministerkommitté år 1974. I enlighet med ett initiativ vid 1975 års europeiska justitieministermöte beslöt härefter ministerkommittén samma år att tillkalla en särskild kommitté för att utreda frågor med anknytning till vissa nya former av planlagda våldsdåd. Denna kommitté utarbetade ett förslag till europeisk konvention om bekämpande av terrorism som hänsköts till Europarådets kommitté för brottslighetsfrågor (ECCP) och behandlades vid dess plenarmöte i maj 1976. Sedan förslaget härefter i november samma år godkänts av ministerkommittén, öppnades konventionen för undertecknande den 27 januari 1977.

Konventionen — i det följande benämnd den europeiska terrorismkonventionen — undertecknades omedelbart av Sverige liksom av Europarådets övriga medlemsstater utom Irland och Malta. Den träder i kraft tre månader efter den dag då det tredje ratifikations- eller anslutningsinstrumentet har deponerats hos Europarådets generalsekreterare.

Konventionen i engelsk och fransk originalversion samt i översättning till svenska bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som bilaga 1.

2 Andra konventioner på området m. m.

Arbetet på att få till stånd internationellträttsligt bindande åtaganden i syfte att bekämpa terrorism har tidigare lett till resultat främst när det gäller skyddet för den civila luftfarten. På detta område finns f. n. tre konventioner, Tokiokonventionen den 14 september 1963 om brott och vissa andra handlingar begångna ombord på luftfartyg, Haagkonventionen den 16 december 1970 för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg och Montrealkonventionen den 23 september 1971 för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet.

Tokiokonventionen reglerar väsentligen frågor om befälhavares, besättningsmedlems och passagerares skyldigheter och befogenheter med anledning av brott ombord på luftfartyg eller annars för upprätthållande av ordning och säkerhet ombord. Konventionsstaterna åtar sig bl. a. att vidta åtgärder för att återföra kontrollen över ett kapat luftfartyg till dess befälhavare, att tillåta passagerare och besättning att fortsätta resan och att återställa fartyget och dess last till dess rättmätiga innehavare. Den som misstänks för kapningsbrott skall, om det påkallas av omständigheterna, tas i förvar eller på annat sätt hindras från att avvika. Konventionen har ratificerats av Sverige (prop. 1966: 159, ILU 1966: 47, rskr 1966: 364). I samband med att Sverige tillträdde konventionen gjordes vissa ändringar i luftfartslagen (1957: 297) och luftfartskungörelsen (1961: 558).

Tokiokonventionen innehåller inga bestämmelser om åtal, bestraffning eller utlämning med anledning av de brott som konventionen omfattar. Sådana regler finns däremot i de båda andra konventionerna. *Haagkonventionen* avser rättsstridiga handlingar som någon begår ombord på luftfartyg under flygning och som innebär att gärningsmannen med våld eller hot tar luftfartyget i sin besittning eller eljest utövar kontroll över det. *Montrealkonventionen* omfattar gärningar som är ägnade att äventyra säkerheten för luftfartyg under flygning. Det gäller såväl sabotage och andra handlingar som kan skada själva luftfartyget som skadegörande eller störande ingrepp mot anläggningar för flygnavigering. Båda konventionerna förpliktar staterna att belägga gärningar som avses i konventionerna med stränga straff och göra straffbestämmelserna tillämpliga på misstänkta personer oavsett var brottet har begåtts. Konventionerna innebär vidare förpliktelse att vidta åtgärder för åtal eller utlämning när en person misstänkt för sådant brott anträffas på statens område. Konventionerna innehåller också regler om skyldighet för konventionsstat att göra brottsundersökningar, ta

gärningsmän i förvar, lämna vissa underrättelser m. m.

Sverige har ratificerat såväl Haagkonventionen (prop. 1971: 92, JuU 1971: 9, rskr 1971: 164) som Montrealkonventionen (prop. 1973: 92, JuU 1973: 21, rskr 1973: 222). I samband med att Sverige tillträdde Haagkonventionen infördes i brottsbalken (BrB) en särskild straffbestämmelse mot kapning av luftfartyg (13 kap. 5 a § första stycket). För detta brott döms den som ombord på luftfartyg medelst olaga tvång bemäktigar sig fartyget eller ingriper i dess manövrering. Vid Sveriges tillträde till Montrealkonventionen infördes en straffbestämmelse mot luftfartssabotage (13 kap. 5 a § andra stycket). För ansvar förutsätts att någon på annat sätt än genom kapning vidtar åtgärd som är ägnad att framkalla fara för luftfartygs säkerhet under flygning eller gör luftfartyg i trafik oanvändbart för flygning genom att förstöra eller skada det. Straffskalan är för såväl kapning av luftfartyg som luftfartssabotage fängelse i högst fyra år eller, om brottet är grovt, fängelse i lägst två och högst tio år eller på livstid. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas om därigenom har framkallats fara för flera människoliv eller om gärningen eljest varit av särskilt farlig art. Även försök, förberedelse och stämpling till kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage har straffbelagts (13 kap. 12 §).

I samband med Sveriges tillträde till dessa båda konventioner har vidare gjorts ändringar i bestämmelserna i 2 kap. BrB om tillämpligheten av svensk lag i syfte att ge svensk domstol domsrätt i mål om ansvar för kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage oavsett var brottet har begåtts.

Sverige har även tillträtt den av Förenta nationerna den 14 december 1973 antagna konventionen om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer (prop. 1975: 71, JuU 1975: 18, rskr 1975: 138). Denna konvention, den s. k. *diplomatskyddskonventionen*, har helt nyligen trätt i kraft.

Diplomatskyddskonventionen innebär i huvudsak att avtalslutande stat åtar sig att belägga vissa särskilt angivna uppsåtligt förövade gärningar, som är riktade mot en bestämd grupp av internationellt verk samma personer, med lämpliga straff under beaktande av brottens allvarliga art, att tillse att domsrätt över sådana brott finns i angiven utsträckning och att vidta åtgärder antingen för åtal mot eller utlämning av den som har begått något av dessa brott och befinner sig inom statens område. De brott som här avses är mord, människorov eller annat angrepp på en internationellt skyddad person eller mot dennes frihet samt våldsamt angrepp mot en sådan persons tjänsteställe, privata bostad eller transportmedel, om angreppet är ägnat att äventyra dennes person eller frihet, liksom också hot eller försök att företa sådant angrepp eller medhjälp härtill. Den skyddade personkretsen består av — förutom statsöverhuvud, regeringschefer och utrikesministrar — diplo-

matiska och konsulära tjänstemän samt internationella mellanstatliga organisationers högsta tjänstemän. Diplomatskyddskonventionen innehåller även vissa andra regler, bl. a. om skyldighet för konventionsstat att göra brottsundersökningar, ta gärningsmän i förvar, lämna vissa underrättelser m. m. Regleringen överensstämmer på dessa punkter i huvudsak med motsvarande bestämmelser i Haag- och Montrealkonventionerna. Sveriges ratifikation av diplomatskyddskonventionen föranledde inte några lagändringar.

3 Den europeiska terrorismkonventionen

Den europeiska terrorismkonventionen har på flera punkter utformats med bl. a. Haag-, Montreal- och diplomatskyddskonventionerna som förebild. I ett särskilt hänseende, som jag återkommer till, skiljer den sig dock från dessa tre konventioner till sin principiella uppläggning.

Den centrala bestämmelsen i konventionen är *art. 1*. Denna artikel utgår från det förhållandet att det i de flesta europeiska staters utlämningsrätt liksom i de mellan staterna gällande avtalen på området ingår ett förbud mot utlämning för s. k. politiska brott.

Enligt *art. 1* skall vissa särskilt angivna gärningar aldrig betraktas som politiska brott, som brott förknippade med politiska brott eller som brott inspirerade av politiska motiv när fråga uppkommer om utlämning mellan fördragsslutande stater på grund av sådan gärning. Bland dessa gärningar nämns först brott som avses i Haag- eller Montrealkonventionen (*art. 1 a—b*). Vidare omfattar *art. 1* följande brott, nämligen c) grova brott som utgör angrepp mot diplomats eller annan internationellt skyddad persons liv, kroppsliga integritet eller frihet, d) brott som innebär människorov, tagande av gisslan eller grovt olaga inspärrande, e) brott som innebär användning av bomber, granater, raketer, automatiska skjutvapen eller brev- eller paketbomber, om användningen innebär fara för personer, samt, slutligen, f) försök att begå något av de i artikeln nämnda brotten eller medverka till sådant brott eller till försök till sådant brott.

Det skall redan här nämnas att *art. 13* öppnar möjlighet för fördragsslutande stat att göra förbehåll mot *art. 1*. I punkt 1 av *art. 13* föreskrivs nämligen att varje stat vid undertecknandet eller vid deponeringen av sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument kan förklara att den förbehåller sig rätten att vägra utlämning i fråga om något i *art. 1* omnämnt brott som den betraktar som politiskt brott, som brott förknippat med politiskt brott eller som brott inspirerat av politiska motiv. Som förutsättning för ett sådant förbehåll gäller dock att staten åtar sig att vid bedömningen av brottets art vederbörligen beakta de faktorer som gör brottet särskilt grovt. Som exempel på sådana faktorer anges

särskilt a) att brottet har medfört en kollektiv fara för personers liv, kroppsliga integritet eller frihet, b) att det drabbat personer som stod främmande inför motiven till brottet, eller c) att grymma eller svckfulla medel använts för dess genomförande.

I punkterna 2 och 3 av art. 13 föreskrivs att stat som har gjort förbehåll enligt punkt 1 av samma artikel kan återta förbehållet helt eller delvis. Återtagandet skall ske genom en till Europarådets generalsekretärare ställd förklaring som blir gällande från dagen för mottagandet. Stat som har gjort sådant förbehåll får inte göra anspråk på att annan stat skall tillämpa art. 1. Däremot kan stat som gjort förbehåll beträffande vissa delar av art. 1 eller som gjort förbehåll mot artikeln vilka gäller under vissa villkor göra anspråk på tillämpning av art. 1 i den utsträckning staten själv har godkänt artikeln.

Art. 2 ger fördragsslutande stat rätt — men inte skyldighet — att i ärenden om utlämning mellan konventionsstater undanta vissa ytterligare gärningar från bestämmelserna om politiska brott. Det gäller här grov våldshandling som inte faller in under art. 1 men som är riktad mot någons liv, kroppsliga integritet eller frihet, grovt brott mot annan egendom än sådan som avses i art. 1, om brottet medfört kollektiv fara för personer, liksom också försök att begå något av de nu nämnda brotten eller medverkan till sådant brott eller till försök till sådant brott.

I *art 3* och *4* behandlas den europeiska terrorismkonventionens inverkan på de överenskommelser om utlämning som redan gäller mellan de fördragsslutande staterna. I detta hänseende föreskrivs i art. 3 att samtliga sådana fördrag och arrangemang skall anses ändrade såvitt angår förhållandet mellan de fördragsslutande staterna, i den mån de är oförenliga med terrorismkonventionen. Enligt vad som uttryckligen anges gäller det nu anförda även i fråga om den europeiska utlämningskonventionen till vilken Sverige har anslutit sig (SÖ 1959: 65; jfr avsnitt 4.3). För att tillgodose syftet med terrorismkonventionen skall vidare enligt art. 4 brott som avses i art. 1 eller 2 alltid anses upptaget på förteckning över utlämningsbara brott i avtal eller fördrag om utlämning som gäller mellan de fördragsslutande staterna.

I *art. 5* finns föreskrifter om undantag från utlämningsskyldighet som har utformats med motsvarande bestämmelser i den europeiska utlämningskonventionen som förebild. Enligt artikeln skall ingen bestämmelse i terrorismkonventionen tolkas så att utlämningsskyldighet uppkommer, om den anmodade staten har grundad anledning anta antingen att framställningen om utlämning har gjorts i avsikt att åtala eller straffa en person på grund av dennes ras, religion, medborgarskap eller politiska uppfattning eller också att hans belägenhet skulle kunna försvåras av någon av dessa anledningar.

Art. 6, som är en viktig bestämmelse i konventionen, behandlar jurisdiktionen över sådana brott som avses i art. 1. Bestämmelsen har mot-

svarighet i art. 4.2 Haagkonventionen, art. 5.2 Montrealkonventionen och art. 3.2 diplomatskyddskonventionen.

Enligt art. 6 är fördragsslutande stat skyldig att vidta de åtgärder som fordras för att den skall kunna utöva jurisdiktion beträffande brott som avses i art. 1, när den misstänkte finns inom dess område och inte utlämnas efter det att staten har mottagit framställning om utlämning från annan konventionsstat. Detta gäller dock bara om den stat som begär utlämning grundar sin jurisdiktionsrätt på en bestämmelse som har motsvarighet i den anmodade statens lag (punkt 1). Terrorismkonventionen utesluter emellertid inte att straffrättslig jurisdiktion i andra fall utövas enligt nationell lag (punkt 2).

Art. 7 innehåller åtalsregler som är i huvudsak analoga med motsvarande bestämmelser i Haag-, Montreal- och diplomatskyddskonventionerna. Om man i en konventionsstat påträffar en person misstänkt för brott enligt art. 1 och staten inte utlämnar honom efter framställning enligt art. 6, är staten skyldig att utan något som helst undantag och utan otillbörligt dröjsmål överlämna ärendet till behörig myndighet för beslut i åtalsfrågan. Sådant beslut skall fattas enligt samma regler som gäller i fråga om grovt brott enligt statens egen lag.

Som inledningsvis nämndes föreligger det en viss principiell skillnad i uppbyggnaden mellan å ena sidan den europeiska terrorismkonventionen och å andra sidan Haag-, Montreal- och diplomatskyddskonventionerna. Sistnämnda tre konventioner tillerkänner uttryckligen fördragsslutande stat en valrätt mellan utlämning och lagföring i den egna staten för fall då en person misstänkt för konventionsbrott anträffas på statens område. Den europeiska terrorismkonventionen föreskriver visserligen inte i och för sig någon utlämningskyldighet, men den förbjuder de fördragsslutande staterna att betrakta vissa särskilt angivna brott som politiska och att vägra utlämning av det skälet. Konventionen får därmed till effekt att utlämningsplikten enligt redan existerande avtal utvidgas i vissa fall. Om konventionsstat för sådana fall vill bibehålla en valrätt mellan utlämning och lagföring i den egna staten, förutsätter konventionen att staten gör förbehåll enligt art. 13.

Art. 8 innehåller bestämmelser om rättshjälp i brottmål. Enligt punkt 1 skall de avtalsslutande staterna lämna varandra största möjliga rättsliga biträde i samband med polisutredning och andra straffrättsliga förfaranden som har inletts med anledning av brott som avses i art. 1 eller 2. I samtliga fall skall den anmodade statens lag om sådan rättshjälp vara tillämplig. Begärd rättshjälp får dock inte vägras enbart på grund av att den avser politiskt brott, brott förknippat med ett politiskt brott eller brott inspirerat av politiska motiv. Enligt punkt 2 föreligger emellertid inte skyldighet att lämna rättshjälp, om den anmodade staten har grundad anledning anta att framställningen därom har gjorts i avsikt att åtala eller straffa en person på grund av hans ras, religion,

medborgarskap eller politiska uppfattning eller också att hans belägenhet skulle kunna försvåras av någon av dessa anledningar. Dessa undantag från förpliktelsen att lämna rättshjälp motsvarar således de undantag från utlämningskyldighet som anges i art. 5.

Punkt 3 av art. 8 reglerar terrorismkonventionens inverkan på gällande överenskommelser om rättshjälp i brottmål. Punkten innebär att samtliga avtal och arrangemang om sådan rättshjälp som har träffats av stat som ansluter sig till terrorismkonventionen skall anses ändrade i förhållande till annan stat som har anslutit sig till konventionen, i den mån avtalet eller arrangemanget strider mot konventionen. Detta gäller även den europeiska rättshjälpskonventionen, som har tillträtts av Sverige (SÖ 1968: 15; jfr avsnitt 4.4).

Art. 9—16 innehåller slutbestämmelser. ECCP skall hållas underrättad om tillämpningen av konventionen och skall göra vad som behövs för att underlätta en reglering i godo av svårigheter som kan uppstå vid tillämpningen (art. 9). Tvist angående tolkningen eller tillämpningen av konventionen som inte kan lösas i denna ordning skall hänskjutas till skiljedom (art. 10). Konventionen är öppen för Europarådets medlemsstater och den skall ratificeras, godtagas eller godkännas. Instrument rörande ratifikation eller annan anslutning skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare. Konventionen träder i kraft tre månader efter den dag då det tredje instrumentet rörande ratifikation eller anslutning har deponerats. I förhållande till stat som därefter tillträder konventionen träder den i kraft tre månader efter den dag då dess ratifikations- eller anslutningsinstrument har deponerats (art. 11). Konventionsstat kan genom förklaring begränsa konventionens tillämpning till vissa områden resp. utsträcka tillämpningen till nytt område. Sådan förklaring får återtas (art. 12). Uppsägning sker hos Europarådets generalsekreterare och träder i kraft omedelbart, om annat inte anges (art. 14). Konventionen upphör att gälla i förhållande till stat som upphör att vara medlem i Europarådet (art. 15). Generalsekreteraren skall hålla rådets medlemsstater underrättade om undertecknande, ratifikation, förbehåll, förklaringar och andra meddelanden enligt konventionen (art. 16).

För innehållet i art. 13, som ger konventionsstaterna rätt att under vissa förutsättningar göra förbehåll mot art. 1, har redogjorts förut. Det förtjänar att påpekas att art. 13 inte innehåller något förbud för konventionsstat att göra ytterligare förbehåll. Ett uttryckligt sådant förbud fanns intaget i det ursprungliga förslaget till konvention men fick utgå vid konventionens antagande på begäran av Frankrike.

4 Gällande svenska bestämmelser m. m.

4.1 Straffbestämmelser

De brott som avses i den europeiska terrorismkonventionen är för svensk del straffbelagda genom olika bestämmelser i BrB.

Art. 1. a—b gäller brott som avses i Haag- och Montrealkonventionerna. Som framgår av vad som förut har anförts (avsnitt 2) är de här åsyftade gärningarna straffbelagda i 13 kap. 5 a § BrB som kapning av luftfartyg resp. luftfartssabotage.

När det gäller brott som avses i art. 1 c — grova brott som utgör angrepp mot diplomats eller annan internationellt skyddad persons liv, kroppsliga integritet eller frihet — blir i första hand bestämmelserna i 3 och 4 kap. aktuella. I 3 kap. som gäller brott mot liv och hälsa straffbeläggs bl. a. mord, dråp, misshandel och grov misshandel. Den som berövar annan livet kan dömas enligt 3 kap. 1 § för mord till fängelse i tio år eller på livstid. Är brottet med hänsyn till bakomliggande omständigheter eller eljest mindre grovt, kan i stället dömas för dråp, som enligt 3 kap. 2 § kan medföra fängelse i lägst sex och högst tio år. Bestämmelserna om straff för misshandel resp. grov misshandel finns i 3 kap. 5 och 6 §§. Som misshandel anses enligt brottsbeskrivningen i 3 kap. 5 § att tillfoga någon kroppsskada, sjukdom eller smärta eller försätta någon i vanmakt eller annat sådant tillstånd. Straffet är fängelse i högst två år eller, om misshandeln är ringa, böter. För grov misshandel är straffet enligt 3 kap. 6 § fängelse i lägst ett och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om misshandeln var livsfarlig eller om gärningsmannen tillfogat den angripne svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller annars visat synnerlig hänsynslöshet eller råhet.

Bestämmelserna i 4 kap. BrB avser brott mot frihet och frid. Människorov — varmed förstås bl. a. gärning som innebär att någon bemäktigar sig och spärrar in annan med uppsåt att skada honom till liv eller hälsa eller att utöva utpressning — är i 4 kap. 1 § första stycket belagt med fängelse på viss tid, lägst fyra och högst tio år, eller på livstid. Är brottet mindre grovt, förskyller det enligt 4 kap. 1 § andra stycket fängelse i högst sex år. Den som på annat sätt än genom människorov bortför, spärrar in eller annars berövar någon friheten kan dömas enligt 4 kap. 2 § för olaga frihetsberövande till fängelse i lägst ett och högst tio år. Är sådant brott mindre grovt, är straffet böter eller fängelse i högst två år. Enligt 4 kap. 4 § kan straff ådömas för olaga tvång, om någon genom misshandel eller eljest med våld eller genom hot om brottslig gärning tvingar annan att göra, tåla eller underlåta något. Straffet är böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Med hänsyn till att art. 1 c avser diplomater och andra internationellt skyddade personer bör vidare nämnas att det i 19 kap. 11 § BrB finns en bestämmelse om straffskärpning för förgripelse mot främmande makts statsöverhuvud eller representant här i riket genom gärning som avses i 3 och 4 kap. För bestämmelsens tillämpning fordras att den främmande makten har kränkts genom gärningen. Under samma förutsättning inträder förhöjt straff då någon gör intrång i lokal som innehas av främmande makts representation eller om skada görs på sådan lokal eller på egendom som finns där. Enligt ett motivuttalande (prop. 1948: 80 s. 136) bör under uttrycket främmande makts representant anses ingå inte bara främmande statsöverhuvud och diplomatiska representanter utan även andra härvarande utlänningar med officiell ställning.

Art. 1. d avser brott som innefattar människorov, tagande av gisslan eller grovt olaga inspärrande. Sådana brott faller regelmässigt under någon av de nyss berörda bestämmelserna i 4 kap. 1 och 2 §§ BrB om människorov och olaga frihetsberövande. Beroende på omständigheterna kan även andra straffbestämmelser bli aktuella såsom bestämmelsen i 9 kap. 4 § om utpressning. Detta brott, som består i att medelst olaga tvång förmå någon till handling eller underlåtenhet, som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den tvungne eller någon som denne företräder, förskyller fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, böter. Är brottet grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år.

Art. 1. e riktar sig mot brott som innefattar användning av bomber, granater, raketer, automatiska skjutvapen eller brev- eller paketbomber, om användningen innebär fara för personer. För sådana brott kan en rad olika straffbestämmelser bli aktuella, bl. a. de förut nämnda brotten i 3 kap. BrB mot liv och hälsa. Andra brott som kan bli hänförliga under art. 1 e är olaga hot och rån. För olaga hot (4 kap. 5 §), som i straffskalan har böter eller fängelse i högst två år, straffas den som lyfter vapen mot annan eller eljest hotar med brottslig gärning på sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom. För rån döms enligt 8 kap. 5 § den som stjälar medelst våld å person eller medelst hot som innebär eller för den hotade framstår som trängande fara, till fängelse, lägst ett och högst sex år. Detsamma gäller den som sedan han har begått stöld och anträffats på bar gärning sätter sig till motvärn mot den som vill återtaga det tillgripna och därvid använder sig av våld eller hot som nyss nämnts. Som rån betraktas även gärning som innebär att någon med sådant våld eller hot tvingar annan till handling eller underlåtenhet som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den tvungne. Är förfarandet med hänsyn till våldet, hotet eller omständigheterna i övrigt av mindre allvarlig art, döms dock inte för rån utan för annat brott som förfarandet innefattar.

I detta sammanhang bör också nämnas bestämmelsen i 13 kap. 3 § BrB om allmänfarlig ödeläggelse. För detta brott döms den som åstadkommer bl. a. explosion eller annan sådan ofärd och därigenom framkallar fara för annans liv eller för omfattande förstörelse av annans egendom. Straffet är fängelse i lägst två och högst åtta år eller, om brottet är grovt, fängelse i lägst sex och högst tio år eller på livstid.

Punkten 1 av art. 2. avser grov våldshandling som, utan att omfattas av art. 1, riktar sig mot en persons liv, kroppsliga integritet eller frihet. Dessa brott faller under samma straffbestämmelser som brotten enligt art. 1 c, dock utan att omfattas av den särskilda straffskärpningsregeln i 19 kap. 11 §. Punkt 2 samma artikel gäller grovt brott mot annan egendom än sådan som avses i art. 1, om brottet medför kollektiv fara för personer. Här kan, förutom de förut berörda brotten, ansvar komma i fråga även för vissa andra brott. Om någon anlägger brand, som innebär fara för annans liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av annans egendom, skall sålunda gärningsmannen dömas för mordbrand enligt 13 kap. 1 § till fängelse, lägst två och högst åtta år. Är brottet att anse såsom grovt, blir straffet fängelse på viss tid, lägst sex och högst tio år, eller på livstid. För grov skadegörelse kan enligt 12 kap. 3 § den dömas som förstör eller skadar egendom, fast eller lös, till men för annans rätt till egendomen. Straffet är fängelse i högst fyra år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas bl. a. om av gärningen kommit synnerlig fara för någons liv eller hälsa eller skadan är synnerligen kännbar.

Enligt art. 1 f och punkten 3 av art. 2 omfattar artiklarna även försök att begå något av de särskilt uppräknade brotten eller medverkan till sådant brott, liksom också medverkan till försök till sådant brott.

Enligt svensk rätt är samtliga de i det föregående angivna gärningarna straffbelagda även på försöksstadiet. Straffet kan sättas lägre än vad som gäller för fullbordat brott, dock inte under fängelse, om lägsta straff för det fullbordade brottet är fängelse i två år eller mera (23 kap. 1 § BrB).

Samma straff som ådöms gärningsman drabbar också den som gör sig skyldig till medhjälp till en i BrB kriminaliserad gärning (23 kap. 4 §). Dock får den som har förmåtts att medverka till brott genom tvång, svek eller missbruk av hans ungdom, oförstånd eller beroende ställning eller också har medverkat endast i mindre mån enligt 23 kap. 5 § ådömas ett straff som underskrider straffminimum för brottet. I ringa fall kan han befrias helt från ansvar. Medverkan till försök är straffbar i samma mån som det fullbordade brottet är straffbelagt på försöksstadiet.

4.2 Svensk domstols straffrättsliga kompetens

Reglerna om svensk strafflags tillämplighet i rummet finns intagna i 2 kap. BrB. I överensstämmelse med territorialitetsprincipen omfattar svensk domstols kompetens enligt 2 kap. 1 § till en början alla i Sverige begångna brott liksom, enligt 2 kap. 3 § första punkten, alla brott som har begåtts utomlands ombord på svenska fartyg eller luftfartyg.

I fråga om brott mot svensk lag som har begåtts utomlands är vidare svensk domstol enligt 2 kap. 2 § första punkten alltid behörig, om brottet har förövats av svensk medborgare. Medborgarskap skall ha förelegat vid tidpunkten för gärningen. Utlänning med hemvist i Sverige kan enligt 2 kap. 2 § första punkten alltid straffas i Sverige för brott utom riket mot svensk lag liksom, enligt 2 kap. 2 § andra punkten, den utlänning utan hemvist i Sverige som efter brottet blivit svensk medborgare eller tagit hemvist i Sverige eller som är medborgare i annat nordiskt land och finns i Sverige. Detsamma gäller enligt 2 kap. 2 § tredje punkten annan utlänning som finns i Sverige, om det utomlands föröväde brottet enligt svensk lag kan föranleda fängelse i mer än sex månader. I de här berörda fallen gäller regeln om dubbel straffbarhet i 2 kap. 2 § andra stycket. Sålunda föreligger inte domsrätt för svensk domstol, om gärningen är straffri enligt lagen på gärningsorten, och inte heller om gärningen har begåtts inom område, t. ex. öppna havet, som inte tillhör någon stat och enligt svensk lag svårare straff än böter inte kan följa på gärningen. I de fall domsrätt föreligger enligt 2 kap. 2 § första och andra stycket får inte ådömas påföljd som är att anse som strängare än det svåraste straff som är föreskrivet för brottet enligt lagen på gärningsorten. En regel härom finns i 2 kap. 2 § tredje stycket.

Bestämmelserna i 2 kap. 3 § BrB utsträcker den svenska domsrätten ytterligare i vissa specialfall av utomlands begångna brott. Sålunda är svensk domstol behörig att döma bl. a. om brottet har förövats mot Sverige eller svensk allmän inrättning, exempelvis svensk beskickning eller svenskt konsulat (tredje punkten). Detsamma gäller om brottet har begåtts inom område som inte tillhör någon stat och har förövats mot svensk medborgare eller mot utlänning med hemvist i Sverige (fjärde punkten). Svensk domstol har likaså alltid domsrätt om brottet är kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage eller försök till sådant brott samt i fråga om brott för vilket enligt svensk lag det lindrigaste straffet är fängelse i fyra år eller däröver (femte och sjätte punkterna).

Enligt 2 kap. 5 § får åtal för brott, som har förövats utom Sverige, i regel inte väckas utan förordnande av regeringen eller den som regeringen har bemyndigat därtill. Utan särskilt åtalsförordnande får åtal dock anställas bl. a. om brottet har förövats i annat nordiskt land eller på fartyg eller luftfartyg i reguljär trafik mellan orter belägna i Sverige eller i annat nordiskt land eller av svensk, dansk, finsk, isländsk eller

norsk medborgare mot svenskt intresse.

Bestämmelser om inskränkning i svensk domsrätt under vissa förutsättningar finns i 2 kap. 5 a §. Paragrafen tar sikte på situationer då fråga om ansvar för viss gärning har prövats genom lagakraftägande dom som har meddelats i främmande stat där gärningen har förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (SÖ 1973: 55). Lagföring i Sverige får inte ske, om den tilltalade genom en sådan dom för samma gärning har frikänts från ansvar eller förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts eller ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår eller ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten. Enligt lagen (1976: 20) om ändring i BrB, som träder i kraft den dag regeringen bestämmer, skall motsvarande gälla, om domen har meddelats i stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål (SÖ 1976: 21).

Från de nu berörda reglerna om utländsk brottmålsdoms rättskraft har i 2 kap. 5 a § andra stycket gjorts undantag bl. a. för fall då brottet har förövats i Sverige eller utomlands mot Sverige eller svensk allmän inrättning, då brottet är kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage eller försök till något av dessa brott samt då det lindrigaste straffet enligt svensk lag är fängelse i fyra år eller däröver, förutsatt dock att lagföringen i den främmande staten inte har skett på begäran av svensk myndighet.

I fall när fråga om ansvar för brott har prövats genom dom i främmande stat men domen inte enligt de nu berörda reglerna har rättskraft i Sverige får åtal väckas endast efter förordnande av regeringen eller den som regeringen har bemyndigat (2 kap. 5 a § tredje stycket).

Genom brev (1972: 818) till riksåklagaren (RÅ) har Kungl. Maj:t bemyndigat RÅ att meddela åtalsförordnande bl. a. för brott som har förövats utomlands av svensk medborgare eller utlänning med hemvist i Sverige eller för gärning som har begåtts av svensk medborgare eller utlänning med hemvist i Sverige i fall då frågan om ansvar för samma gärning har prövats genom dom meddelad i främmande stat.

4.3 Utlämning för brott

Bestämmelser om utlämning för brott från Sverige till utomnordiskt land finns i lagen (1957: 668) om utlämning för brott (allmänna utlämningslagen). Utlämning till nordiskt land regleras av lagen (1959: 254) om utlämning till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen). Båda dessa lagar bygger på principen att fråga om utlämning skall prövas fritt på grundval av samtliga föreliggande omständigheter i varje enskilt fall. För beviljande av utlämning krävs inte att

det föreligger ett utlämningsavtal mellan Sverige och den stat som begär utlämning. Beslut om utlämning fattas av regeringen eller — i vissa ärenden enligt nordiska utlämningslagen — av åklagare. För att utlämning skall få medges måste vissa i utlämningslagarna uppställda villkor vara uppfyllda.

Enligt *allmänna utlämningslagen* får svensk medborgare inte utlämnas (2 §). Däremot utgör det förhållandet att brottet har begåtts i Sverige inte något formellt hinder mot utlämning, låt vara att det ligger i sakens natur att särskilda skäl måste föreligga för att utlämning skall kunna medges i ett sådant fall (prop. 1975: 35 s. 111). För utlämning förutsätts att den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott som enligt svensk lag kan föranleda fängelse i mer än ett år. Har personen dömts för gärningen i den anmodade staten, får han utlämnas bara om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande i anstalt på motsvarande tid. Utlämning får dock beviljas även för mindre allvarligt brott, om utlämning samtidigt begärs för flera brott och åtminstone ett av dem uppfyller de angivna kraven på svårhetsgrad (4 §).

Regler som begränsar möjligheten att utlämna för militära och politiska brott har tagits in i 5 och 6 §§. Enligt 6 § första stycket får utlämning inte ske för politiskt brott. Innefattar gärningen också brott av icke politisk beskaffenhet, får enligt andra stycket samma paragraf utlämning dock beviljas för det brottet under förutsättning att gärningen i det särskilda fallet har övervägande karaktär av ett icke politiskt brott. Utlämning får emellertid inte vare sig i denna eller i annan situation beviljas, om åtgärden kan medföra risk för att den utlämnade på grund av bl. a. sin härstamning eller religiösa eller politiska uppfattning blir utsatt för förföljelse av svår beskaffenhet (7 §). Inte heller får utlämning ske, om åtgärden i särskilt fall på grund av den avsedda personens ungdom, hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt, med beaktande även av gärningens beskaffenhet och den främmande statens intresse, skulle vara uppenbart oförenlig med humanitetens krav (8 §).

I syfte att ytterligare tillgodose intresset av rättsskydd för den som begärs utlämnad har i 9 § uppställts vissa krav på bevisning i skuldfrågan. I princip fordras dom eller häktningsbeslut från myndighet i den stat som ansöker om utlämning. I 10 § föreskrivs förbud mot utlämning när dom eller beslut om åtalsunderlåtelse beträffande det uppgivna brottet redan har meddelats här i landet samt när straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. Även dom i annan främmande stat än den som har gjort utlämningsframställning utgör i vissa särskilt angivna fall utlämningshinder. Enligt 11 § utgör slutligen också inledd förundersökning, väckt åtal eller meddelad dom här i landet för annat brott än det som utlämningsbegäran avser i vissa fall hinder mot utlämning.

När utlämning beviljas skall vissa villkor ställas upp (12 § första stycket). Villkoren, som är avsedda till skydd för den utlämnade, är följande. Den utlämnade får inte, utan särskilt medgivande av den svenska regeringen, åtalas eller straffas i den främmande staten för annat brott som har begåtts före utlämningen eller vidareutlämnas till annan stat, innan 45 dagar har förflutit efter rättegång och avslutad verkställighet av påföljd för det brott för vilket utlämning har ägt rum (p. 1). Rättegång inför extraordinär domstol får inte äga rum (p. 2). Från detta villkor kan regeringen dock medge undantag i vissa fall. Den som utlämnas skall inte få straffas med döden (p. 3). Att den utlämnade inte får straffas för militärt eller politiskt brott skall i förekommande fall anges särskilt (andra stycket). Utöver dessa obligatoriska villkor kan regeringen ställa upp de ytterligare villkor som anses nödvändiga (tredje stycket).

Regleringen i den *nordiska utlämningslagen* innebär på flera punkter en uppmykning i förhållande till motsvarande bestämmelser i den allmänna utlämningslagen beroende på den rättslikhet som råder mellan de nordiska länderna. För utlämning fordras att gärningen är straffbar enligt lagen i den stat som begär utlämning. För andra brott än politiska brott krävs däremot inte straffbarhet enligt svensk lag. Här upprätthålls alltså inte principen om den dubbla straffbarheten. Till skillnad från vad som gäller enligt den allmänna utlämningslagen kan också svensk medborgare utlämnas, dock endast under vissa förutsättningar som anges i 2 §. I fråga om politiskt brott gäller emellertid enligt 4 § förbud mot utlämning av svensk medborgare. I 3 § uppställs som huvudregel att utlämning inte får ske, om i den anmodande staten endast böter kan ådömas för gärningen eller om en redan ådömd påföljd inte utgör frihetsstraff eller annat omhändertagande på anstalt. Härifrån ges dock möjlighet till undantag, om utlämning samtidigt äger rum för annat brott som uppfyller förutsättningarna för att utlämning skall få ske.

Enligt 5 § nordiska utlämningslagen får utlämning inte äga rum, om i Sverige har meddelats dom eller beslut om åtalsunderlåtelse angående det uppgivna brottet. Vidare utgör enligt 6 § inledd förundersökning eller åtal för annat brott av viss svårighetsgrad hinder mot utlämning, liksom förestående verkställighet av fängelse eller annat omhändertagande på anstalt. För rättegång kan dock enligt andra stycket i samma paragraf utlämning medges på det villkoret att den utlämnade senare överlämnas till svensk myndighet.

I 7 § anges de obligatoriska villkor som skall gälla vid utlämning till annan nordisk stat. Den utlämnade får inte åtalas eller straffas för annat brott som har begåtts före utlämningen, om dom eller beslut om åtalsunderlåtelse för brottet har meddelats i Sverige. För att den utlämnade i annat fall skall få straffas för brott som har begåtts före ut-

lämningen men inte omfattas av utlämningsbeslutet krävs i regel särskilt medgivande av den svenska regeringen, om den utlämnade är svensk medborgare eller om brottet är politiskt. Särskilda begränsningar i fråga om vidareutlämning skall även ställas upp. Slutligen kan även i förhållande till nordisk stat de ytterligare villkor ställas upp som anses nödvändiga i det särskilda fallet.

Som framgår av det förut anförda har Sverige inte skyldighet att bevilja utlämning, även om samtliga de villkor som anges i den tillämpliga utlämningslagen är uppfyllda. Genom *utlämningsavtal med annan stat* kan Sverige visserligen ha åtagit sig en del förpliktelser. Sådant avtal måste dock alltid som förutsättning för utlämning från Sverige innehålla bestämmelser som innebär att åtminstone de minimivillkor för utlämning som har uppställts i utlämningslagarna skall vara uppfyllda. F. n. har Sverige bilaterala utlämningsavtal endast med Australien, Belgien, Canada, Förenta staterna och Storbritannien.

Som förut har nämnts har Sverige vidare tillträtt den *européiska utlämningskonventionen* den 13 december 1957 (SÖ 1959: 65). Denna konvention har i övrigt ratificerats av Cypern, Danmark, Finland, Grekland, Irland, Israel, Italien, Liechtenstein, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Schweiz, Turkiet, Förbundsrepubliken Tyskland och Österrike.

I fråga om politiska brott innehåller den europeiska utlämningskonventionen följande bestämmelser (art. 3). Utlämning skall inte medges, om det brott för vilket utlämning begärs av den anmodade staten betraktas som ett politiskt brott eller som ett brott förknippat med ett politiskt brott. Detsamma gäller, om den anmodade staten har grundad anledning anta antingen att utlämningsframställningen har gjorts i avsikt att åtala eller straffa en person på grund av dennes ras, religion, medborgarskap eller politiska uppfattning eller också att hans belägenhet skulle kunna försvåras av sådant skäl. Vidare föreskrivs att attentat mot statsöverhuvud eller statsöverhuvuds familj aldrig skall betraktas som politiskt brott i konventionens mening. Mot sistnämnda bestämmelse — den s. k. belgiska attentatsklausulen som har gammal hävd inom den kontinentala utlämningsrätten — gjorde Sverige förbehåll vid konventionens ratificering (prop. 1958: 139 s. 10).

4.4 Annan rättshjälp i brottmål åt främmande stat

Vid sidan av vad som följer av bestämmelserna om utlämning för brott kan svensk myndighet lämna rättshjälp i brottmål åt främmande stat i vissa andra former. De viktigaste formerna för sådan rättshjälp är bevisupptagning vid domstol, användning av s. k. reella tvångsmedel (beslag och husrannsakan), delgivning av rättegångshandlingar och utlämnande av polis- och kriminalregisterutdrag.

Bevisupptagning vid domstol åt främmande stat regleras av lagen

(1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol och kungörelsen (1947: 848) med särskilda bestämmelser om bevisupptagning åt domstolarna i vissa främmande stater.

Enligt 1 § lagen om bevisupptagning åt utländsk domstol skall bevisupptagning ske efter framställning av den utländska domstolen. Bevisupptagning kan avse åtgärd som hör till rättegången i den främmande staten, såsom upptagande av ed, anställande av förhör med part eller upptagande av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis. Framställningen skall överlämnas till den svenska domstolen av utrikesdepartementet. Bevisupptagning enligt lagen får dock inte ske när det är fråga om ansvar för gärning som har karaktär av politiskt brott eller som inte är belagd med straff i svensk lag. I mål om ansvar för brottslig gärning får part inte höras under ed eller sanningsförsäkran.

Lagen innehåller i övrigt huvudsakligen följande bestämmelser. Bevisupptagning äger rum vid allmän underrätt. I allmänhet ankommer bevisupptagningen på den underrätt där den vistas som skall höras eller innehar handling eller föremål som det är fråga om (2 §). Kan begärd åtgärd inte vidtas, skall den utländska domstolen underrättas härom. Finner domstolen att åtgärden ankommer på annan domstol, skall framställningen översändas till denna (3 §). Rätten utsätter dag för ärendets handläggning och underrättar i vissa fall den utländska domstolen om tidpunkten (4 §). Ärendet skall vid domstolen handläggas som bevisupptagning utom huvudförhandling enligt rättegångsbalken (RB). Domare vid den utländska domstolen har rätt att närvara vid bevisupptagning eller annan åtgärd enligt lagen (5 §). Avser framställning att part skall höras under ed, skall bestämmelserna om förhör med part under sanningsförsäkran i rättegång vid svensk domstol äga motsvarande tillämpning (6 §). Är den som skall höras eller i övrigt fullgöra något enligt lagen i det land, varifrån framställningen kommer, berättigad att utöver vad som gäller enligt RB vägra att efterkomma vad som begärs av honom, gäller detta även vid bevisupptagningen inför den svenska domstolen (7 §). Om den utländska domstolen begär att vid edsavläggelse skall användas andra ordalag än enligt svensk lag eller att i övrigt annat förfarande än enligt svensk lag skall iaktas, får rätten pröva om det kan ske. Det krävs dock att den som skall fullgöra eden samtycker. Om den utländska domstolen i övrigt begärt att visst förfarande skall tillämpas vid bevisupptagningen, skall begäran efterkommas, om det inte strider mot svensk lag (8 §). Delgivningskostnad och inställelsekostnad för annan än part skall betalas av statsverket (9 §). Protokoll över bevisupptagningen samt kostnadsräkning skall tillställas den utländska domstolen. Regeringen har tillagts befogenhet att efter avtal med främmande stat förordna att kostnaden inte skall utkrävas av den utländska domstolen (10 §). Lagen är tillämplig även i sådana fall när framställ-

ning inte sker genom utrikesdepartementet utan direkt skriftväxling enligt gällande överenskommelse äger rum mellan domstolarna. Vidare kan regeringen efter avtal med främmande stat förordna att bestämmelserna skall gälla när framställning inte sker genom utrikesdepartementet utan översänds från konsul för den staten (11 §). Meddelanden till utländsk domstol enligt lagen skall översändas till utrikesdepartementet för vidare åtgärd eller i förekommande fall till konsul för den andra staten, om inte direkt skriftväxling mellan domstolarna äger rum (12 §).

I den kungörelse som ansluter till lagen finns närmare bestämmelser om lagens tillämplighet när framställning sker genom konsul i vissa stater och när direkt skriftväxling äger rum samt särskilda bestämmelser om regleringen av kostnadsfrågorna. Av kungörelsen framgår av framställning från utomnordisk stat om bevisupptagning som rör ansvar för brottslig gärning eller efterforskning av brott alltid överlämnas till den svenska domstolen genom utrikesdepartementet.

Föreskrifter om *beslag* och *husrannsakan* som rättshjälp i brottmål åt främmande stat finns i lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat. Om någon i främmande stat är misstänkt, åtalad eller dömd för där straffbelagd gärning, får enligt 1 § föremål eller skriftlig handling som finns här i landet efter framställning tas i beslag och överlämnas till den främmande staten. En förutsättning för att förordnande om beslag skall få meddelas är att egendomen skäligen kan antas ha betydelse för utredning om gärningen eller vara någon frånhänd genom denna. För eftersökande av egendom som är underkastad beslag får husrannsakan företas. I huvudsak har RB:s bestämmelser om beslag och husrannsakan motsvarande tillämpning.

Genom hänvisningar till utlämningslagarna ställs i 3 § upp vissa ytterligare villkor för att framställning om tvångsmedel från främmande stat skall få bifallas. Såvitt gäller utomnordisk stat föreskrivs sålunda att åtgärd enligt lagen inte får vidtas, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 4 § första stycket första meningen, 5 §, 6 § eller 10 § allmänna utlämningslagen. Hänvisningen till 6 § allmänna utlämningslagen innebär att framställningen inte får bifallas, om brottet är politiskt, såvida inte gärningen dessutom innefattar brott av icke politisk beskaffenhet och i det särskilda fallet prövas övervägande ha karaktär av icke politiskt brott. När det är fråga om framställning om tvångsmedel från nordisk stat, får framställningen inte bifallas, om hinder mot utlämning skulle ha förelegat enligt 3 § första stycket, 4 § eller 5 § nordiska utlämningslagen. På grund av hänvisningen till 4 § nordiska utlämningslagen får sålunda en framställning om tvångsmedel från nordisk stat avseende politiskt brott bifallas endast om gärningen eller gärning av motsvarande beskaffenhet är belagd med straff enligt svensk lag och gärningsmannen inte är svensk medborgare.

Lagen om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främman-

de stat bygger i övrigt liksom utlämningslagarna på principen att en diskretionär prövning av den främmande statens framställning skall göras i det särskilda fallet. Förfarandereglerna har utformats i nära anslutning till motsvarande bestämmelser i utlämningslagarna. Framställning från utomnordisk stat skall göras på diplomatisk väg och skall, om den inte omedelbart avslås av regeringen, lämnas till RÅ. Denne skall låta företa de åtgärder som påkallas av framställningen varvid i huvudsak RB:s regler har motsvarande tillämpning. Verkställt beslag skall anmälas hos domstol. Finner domstolen att beslaget inte är lagligen grundat, får regeringen inte bifalla framställningen (5—9 §§). Framställning från nordisk stat kan göras antingen hos RÅ eller direkt till stats- eller distriktsåklagare. Om åklagaren inte avslår framställningen utan verkställer beslaget, skall detta anmälas hos domstol som i detta fall gör den slutliga prövningen av frågan om egendomen skall överlämnas till den främmande staten (10—12 §§). Såväl vid framställning från utomnordisk stat som vid framställning från nordisk stat får i beslut om överlämnande av egendomen till den främmande staten föreskrivas de förbehåll som är påkallade av hänsyn till enskilds rätt eller från allmän synpunkt (4 §).

Framställning från utomnordisk stat om *delgivning* här i riket görs i allmänhet hos utrikesdepartementet, som antingen själv kan ombesörja delgivningen eller överlämna framställningen till länsstyrelse för verkställighet. Bestämmelser om delgivningsförfarandet meddelas i kungörelsen (1909: 24 s. 1) angående delgivning av handling på begäran av utländsk myndighet. I vissa fall får länsstyrelsen verkställa delgivning på framställning av konsul för den främmande staten.

Utlämnande av *registerutdrag* till myndighet regleras av föreskrifter i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister och lagen (1965: 94) om polisregister m. m. Bl. a. gäller enligt 4 § sistnämnda lag att rikspolisstyrelsen får på framställning av polis- eller åklagarmyndighet i något av de nordiska länderna eller stat ansluten till internationella kriminalpolisorganisationen eller av denna organisation förordna om utlämnande av polisregisteruppgift, när det fordras för utredning i brottmål eller utlämningsärende. Efter regeringens bemyndigande får rikspolisstyrelsen lämna uppgift för sådant ändamål även till polis- eller åklagarmyndighet i annan stat. I övrigt får, enligt föreskrifter av regeringen, från polisregister meddelas uppgift till myndighet i främmande stat om dess medborgare eller den som har hemvist där eller den som uppenbarligen är att anse som internationell förbrytare. På framställning av utländsk myndighet får polisregisteruppgift lämnas ut också i annat fall, om regeringen ger tillstånd till det.

Som har nämnts i det föregående har Sverige tillträtt den i Strasbourg den 20 april 1959 undertecknade *europiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål* (europiska rättshjälpskonventionen, prop. 1961:

48). Konventionen trädde för Sveriges del i kraft den 1 maj 1968. Till konventionen är i övrigt följande främmande stater och områden anslutna: Danmark, Belgien, Frankrike jämte besittningar, Grekland, Israel, Italien, Liechtenstein, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Schweiz, Turkiet, Förbundsrepubliken Tyskland och Österrike.

I konventionen åtar sig de fördragsslutande staterna att i enlighet med konventionen i största möjliga utsträckning lämna varandra rättshjälp i brottmål som handläggs av judiciell myndighet i annan konventionsstat. De former av rättshjälp som regleras angår bevisupptagning, husrannsakan och beslag för bevisändamål, delgivning och utlämnande av straffregisterutdrag.

Av art. 2 framgår att framställning enligt konventionen kan avslås, om gärningen är av politisk eller fiskal natur samt om den begärda åtgärden anses kränka landets suveränitet, medföra fara för dess säkerhet eller strida mot dess allmänna rättsprinciper (*ordre public*) eller andra för den anmodade staten väsentliga intressen. Sverige har gjort de förbehållen beträffande art. 2 att framställning om rättshjälp kan avslås a) om den gärning som framställningen avser inte är belagd med straff i svensk lag, b) om förundersökning rörande gärningen har inletts i Sverige eller i tredje stat, c) om den i den ansökande staten misstänkte i Sverige eller tredje stat har åtalats för gärningen eller dom rörande denna har meddelats, d) om i Sverige eller i tredje stat beslut har fattats att nedlägga förundersökning eller åtal för gärningen eller att inte inleda förundersökning eller väcka åtal för gärningen och e) om straff för brottet är förfallet enligt svensk lag. Sverige har vidare gjort förbehåll bl. a. mot konventionens bestämmelser om överföring och transitering av vittnen m. fl. Ett av Sverige ursprungligen gjort förbehåll mot bestämmelserna om husrannsakan och beslag har numera återtagits efter tillkomsten av den nyssnämnda lagen om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat.

I förhållande till de nordiska länderna lämnar Sverige i åtskilliga hänseenden en mera långtgående rättshjälp än vad som följer av den europeiska rättshjälpkonventionen. För att begränsa framställningen till det i detta sammanhang mest väsentliga skall här endast nämnas att frågan om nordisk vittnesplikt numera har lösts genom enhetlig lagstiftning i de nordiska länderna samt att Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige den 26 april 1974 har undertecknat en överenskommelse om inbördes rättshjälp genom delgivning och bevisupptagning. De svenska bestämmelserna om den nordiska vittnesplikten finns i lagen (1974: 752) om nordisk vittnesplikt. Med anledning av 1974 års rättshjälpsöverenskommelse har utfärdats cirkuläret (1975: 301) till statsmyndigheterna angående inbördes rättshjälp mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge genom delgivning och bevisupptagning.

4.5 Vissa bestämmelser i utlänningslagstiftningen

4.5.1 Asylrätten

Utlänning har inte någon ovillkorlig rätt att inresa och vistas i Sverige. Det tillkommer uteslutande svenska myndigheter att bestämma de villkor under vilka Sverige ger territoriell asyl åt en politisk flykting eller annan asylsökande utlänning. I begreppet asylrätt ligger även en rätt för en stat att vägra utlämna en person som har tagit sin tillflykt till dess territorium. I enlighet härmed ges i 2 § första stycket utlänningslagen (1954: 193) en principdeklaration av det innehållet att politisk flykting inte utan synnerliga skäl skall vägras fristad i riket, då han är i behov därav. Som politisk flykting anses enligt 2 § andra stycket utlänning som i sitt hemland löper risk att bli utsatt för politisk förföljelse, varmed förstås bl. a. att någon på grund av sin politiska uppfattning eller annars på grund av politiska förhållanden utsätts för förföljelse, som riktar sig mot hans liv eller frihet eller eljest är av svår beskaffenhet, eller också att på grund av ett politiskt brott allvarligt straff åläggs honom.

Genom ändringar i utlänningslagen år 1975 har i 2 § införts ett särskilt skydd för vissa andra grupper än politiska flyktingar (prop. 1975/76: 18, InU 1975/76: 24, rskr 1975/76: 121). I ett nytt tredje stycke föreskrivs sålunda att utlänning som, utan att vara politisk flykting, på grund av de politiska förhållandena i sitt hemland inte vill återvända dit och som kan åberopa tungt vägande omständigheter till stöd härför inte utan särskilda skäl skall förvägras att vistas i Sverige. Detsamma gäller krigsvägrare, dvs. den som har övergett krigsskådeplats eller har flytt från sitt hemland för att undgå förestående krigstjänstgöring.

Principdeklarationen i 2 § utlänningslagen har samband med bestämmelserna i 53 och 54 §§ samma lag om s. k. politiskt verkställighetshinder. Enligt 53 § får utlänning vid verkställighet av avvisning, förpassning, utvisning eller förvisning inte befordras till land, där han löper risk att bli utsatt för politisk förföljelse, och inte heller till land, där han inte åtnjuter trygghet mot att bli sänd till land där han löper sådan risk. Utan hinder av bestämmelserna i 53 § får utlänning emellertid enligt 54 § första stycket befordras till sådant land, om han genom synnerligen grov brottslighet ådagalagt att hans kvarblivande här i landet skulle innebära allvarlig fara för allmän ordning och säkerhet och den förföljelse som hotar honom inte innebär fara för hans liv och inte heller i övrigt är av särskilt svår beskaffenhet. En ytterligare förutsättning är att utlänningsen inte kan befordras till annat land. Enligt 54 § andra stycket får vidare utlänning befordras till sådant land som avses i 53 §, om han här eller utomlands bedrivit verksamhet, som har inneburit fara för rikets säkerhet, och det finns anledning anta att han skulle fortsätta sådan verksamhet här. Även i sådant fall gäller den

förutsättningen att utlänningen inte kan befordras till annat land. I fråga om krigsvägrare finns motsvarande verkställighetsbestämmelser i 54 a §.

Vad härefter angår diplomatisk asyl, dvs. fristad som beviljas på beskickning inom annan stats område, är den förhärskande folkrättsliga uppfattningen i Sverige att diplomatiska representationer inte tillerkänns någon generell rätt att ge asyl. Detta utesluter dock inte att rent humanitära hänsyn kan leda till att också svensk beskickning kan ställas inför frågan att bevilja asyl. Angående principerna härvidlag hänvisas till den redogörelse i ämnet som lämnas i prop. 1975: 71 s. 24.

4.5.2 De särskilda terroristbestämmelserna

I utlänningslagen och i lagen (1975: 1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall finns särskilda bestämmelser som ger möjlighet att under vissa speciella förutsättningar ingripa med skilda åtgärder i syfte att minska riskerna för att vårt land blir skådeplatsen för internationella terroristdåd.

Enligt 20 § första stycket utlänningslagen skall utlänning som ankommer till riket avvisas om det finns grundad anledning anta, att han tillhör eller verkar för organisation eller grupp som avses i andra stycket och det tillika med hänsyn till vad som är känt om hans föregående verksamhet eller eljest föreligger fara att han här i riket medverkar till handling som anges i andra stycket. Bestämmelsen avser enligt andra stycket organisation eller grupp som, med hänsyn till vad som är känt om dess verksamhet, kan befaras utanför sitt hemland använda våld, hot eller tvång för politiska syften och därvid begå sådan gärning här i riket. Förteckning över utlännings- och tvångsåtgärder skall avvisas, upprättas enligt tredje stycket av rikspolisstyrelsen. Regeringen bestämmer vilka organisationer eller grupper som därvid kommer i fråga. Föreligger beträffande utlänning, som uppehåller sig i riket, sådana omständigheter som nyss har nämnts får han enligt 29 § första stycket punkt 5 utvisas ur landet.

Av vad som har anförts i det föregående framgår emellertid att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas om politiskt eller därmed jämförligt verkställighetshinder föreligger. Om utlänningen i sådant fall får stanna kvar i landet t. v., kan han bli föremål för kontroll och övervakning enligt 51 § femte stycket utlänningslagen och enligt lagen om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall. Under vissa förutsättningar kan sådana spanings- och tvångsåtgärder som husrannsakan, kroppsvisitation, kroppsbesiktning, brevkontroll och telefonavlyssning användas mot honom. Förutsättningarna för att dessa åtgärder skall kunna vidtas avviker från vad som enligt rättegångsbalken gäller om användningen av sådana tvångsmedel vid misstanke om brott, eftersom rättegångsbalkens regler i motsats till reglerna i den särskilda spaningslagen inte ger möjligheter till ingripanden uteslutande i förebyggande syfte.

Ett flertal garantier mot en alltför vidsträckt tillämpning av den särskilda spaningslagen har byggts in såväl i de bestämmelser som gäller förfarandet och beslutsprocessen som i särskilda regler som har till syfte att ge underlag för en fortlöpande kontroll av hur lagen hanteras. Lagen har tidsbegränsad giltighet, ursprungligen för tiden t. o. m. 1976 års utgång. Giltighetstiden har emellertid genom beslut av riksdagen förlängts till utgången av år 1977 (prop. 1976/77: 33, JuU 1976/77: 13, rskr 1976/77: 91, SFS 1976: 1069).

5 Föredraganden

5.1 Sveriges tillträde till konventionen

I takt med ett ökande antal terroristdåd med internationell bakgrund har det såväl i vårt land som internationellt blivit allt mera uppenbart att det behövs ett intensifierat mellanstatligt samarbete i syfte att förebygga och bekämpa våldet. Vi har under 1960-talet och 1970-talet kunnat notera ett ständigt ökande antal terroristdåd runt om i världen, våldshandlingar som ofta urskillningslöst har drabbat oskyldiga människor. Även i Sverige har internationella terroristdåd ägt rum. Jag skall inte här närmare gå in på enskilda händelser av detta slag. Beträffande den senaste utvecklingen får jag i stället hänvisa till den redogörelse som nyligen har lämnats riksdagen i prop. 1976/77: 33 (s. 6—8).

Även om det torde råda en bred enighet om att det krävs åtgärder på det internationella planet för att komma till rätta med den internationella terrorismen, står det samtidigt klart att det ändå finns betydande problem när det gäller att få till stånd på en gång lämpliga och effektiva former för ett mellanstatligt samarbete på detta område. Det är inte ovanligt att terroristdåden har sin grund i djupgående politiska och sociala motsättningar. Det har därför visat sig svårt att få en mera allmän uppslutning kring åtgärder som riktar sig mot våldet som sådant, så länge bakomliggande politiska och sociala problem kvarstår olösta. Bl. a. av dessa skäl måste arbetet att internationellt bekämpa terrorismen ses som en mera långsiktig uppgift. Inte minst mot bakgrund härav är varje steg mot ett vidgat samarbete på detta område betydelsefullt.

De senare årens utveckling har också lett till att allt flera länder har börjat verka för ett ökat internationellt samarbete för att förebygga våldsdåd av typen flygkapning, tagande av gisslan, brevbombsattentat etc. Arbetet på att söka få till stånd internationella överenskommelser i detta syfte har sedan flera år tillbaka bedrivits inom internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) och Förenta nationerna. På det regionala planet har hithörande frågor behandlats bl. a. inom Europarådet och vid europeiska justitieministtermöten. Även inom de Europeiska gemenskapernas ministerråd och inom Nordiska rådet har man

arbetat med dessa frågor.

Vissa resultat av arbetet har också kunnat noteras. Jag vill här erinra om 1970 års Haagkonvention om olaga besittningstagande av luftfartyg och 1971 års Montrealkonvention för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet. Dessa konventioner syftar båda — liksom den tidigare Tokiokonventionen från år 1963 — till att förstärka skyddet för den civila flygtrafiken. Det får också räknas som ett betydande framsteg att den inom Förenta nationerna år 1973 utarbetade diplomatskyddskonventionen numera har trätt i kraft.

Det finns i detta sammanhang vidare anledning att erinra om de resolutioner angående internationell terrorism som Förenta nationernas generalförsamling har antagit den 18 december 1972 (resolution 3034 XXVII) och den 15 december 1976 (resolution A/31/429). I resolutionerna uttalar generalförsamlingen sin djupa oro över internationella terrorhandlingar som inträffar allt oftare och som kräver eller sätter i fara oskyldiga människors liv eller sätter grundläggande friheter på spel. Man erkänner vikten av internationellt samarbete i fråga om åtgärder för att effektivt förhindra sådana handlingar. Samtidigt understryker generalförsamlingen betydelsen av att staterna inriktar sin omedelbara uppmärksamhet på de bakomliggande orsakerna till sådana gärningar i syfte att nå fram till rättvisa och fredliga lösningar. Genom den förstnämnda resolutionen skapades en ad hoc-kommitté med uppgift att sysselsätta sig med olika sidor av terrorismproblemet. Kommittén avgav sin rapport (A/9028) till generalförsamlingens sammanträde hösten 1973. När rapporten togs upp till debatt i generalförsamlingen hösten 1976 riktade församlingen — samtidigt som den senare av de nyssnämnda resolutionerna antogs — en uppmaning till ad hoc-kommittén att fortsätta sitt arbete. I enlighet därmed har den kallats till nytt möte i mars 1977. Det förtjänar härutöver framhållas att generalförsamlingen i en den 15 december 1976 antagen resolution (A/31/430) har beslutat tillsätta ytterligare en ad hoc-kommitté med uppgift att utarbeta en konvention mot tagande av gisslan. Denna kommitté har kallats till sammanträde i augusti 1977.

Det arbete som har bedrivits inom Europarådet har tidigare gett resultat i form av en rekommendation år 1973 angående internationell terrorism och en resolution år 1974 i samma ämne. Rådets ministerkommitté har därefter i november 1976 antagit en europeisk konvention om bekämpande av terrorism som öppnades för undertecknande den 27 januari 1977. Konventionen undertecknades samma dag av sjuutton medlemsstater, däribland Sverige.

Sverige tillmäter det internationella samarbetet på detta område stor betydelse och har genomgående sett det som en viktig uppgift att aktivt verka för konstruktiva lösningar som kan godtas av så många länder som möjligt. I konsekvens härmed har vi medverkat vid tillkomsten av

de tidigare konventionerna på området och tillhört de stater som först har ratificerat dessa. Under det arbete som har föregått antagandet av den europeiska terrorismkonventionen har målsättningen från svensk sida varit densamma.

Som ingalunda är ovanligt när det gäller internationella konventioner på det rättsliga området är den slutliga utformningen av den europeiska terrorismkonventionen till en del ett resultat av kompromisser som har skett i syfte att skapa förutsättningar för en anslutning från så många stater som möjligt. I vissa hänseenden har det sålunda under förberedelsearbetet förelegat olika uppfattningar om hur konventionen och i andra hand dess text lämpligen borde utformas. Som jag strax skall återkomma till torde en anslutning från svensk sida till konventionen också förutsätta att Sverige på en väsentlig punkt utnyttjar en möjlighet att göra förbehåll mot konventionens lösningar. Det kan emellertid konstateras att konventionen, sedan detta förbehåll gjorts för vår del, enligt sina huvuddrag och till sin allmänna syftning stämmer väl överens med det svenska rättssystemet. Med hänsyn härtill och till det stora värde som ligger i varje utbyggnad av ett internationellt samarbete som kan bidra till att motverka terroristiska våldsdåd förordar jag att Sverige nu ratificerar konventionen. Jag vill anmärka att den inom kort torde komma att tillträdas även av Danmark och Norge.

Konventionen riktar sig i främsta rummet mot vissa särskilt grova typer av våldsdåd som räknas upp i art. 1. Det gäller här kapning av luftfartyg och luftfartssabotage men också grova brott mot diplomats eller annan internationellt skyddad persons liv, kroppsliga integritet eller frihet samt varje brott som innefattar människorov, tagande av gisslan eller grovt olaga inspärrande. Art. 1 omfattar även brott som innebär användning av bomber, automatiska skjutvapen o. d., om användningen medför fara för personer, liksom också försök att begå något av de i artikeln nämnda brotten eller medverka till sådant brott eller försök.

En anslutning till art. 1 innebär att den fördragsslutande staten förbinder sig att aldrig betrakta de nu angivna brotten som politiska i fall då gärningsmannen befinner sig på statens område och annan konventionsstat begär att han skall utlämnas. Den anmodade staten får alltså i sådant fall inte avslå en framställning om utlämning enbart med hänvisning till att brottet har politisk karaktär.

Konventionen öppnar möjlighet för fördragsslutande stat att göra förbehåll mot den nu berörda bestämmelsen. Enligt art. 13 får nämligen konventionsstat förbehålla sig rätten att vägra utlämning i fråga om något i art. 1 omnämnt brott som den anser ha politisk karaktär. Vid bedömningen av brottets art är staten dock skyldig att beakta omständigheter som gör att gärningen bör bedömas som särskilt grovt brott. Som exempel på sådana omständigheter anges särskilt att brottet har medfört en kollektiv fara för personers liv, kroppsliga integritet eller frihet, att

det har drabbat personer som stod främmande inför motiven till brottet eller att grymma eller svekfulla medel har använts för dess genomförande.

Frågan om Sverige bör godta art. 1 reservationslöst eller utnyttja den möjlighet som art. 13 erbjuder att göra förbehåll mot bestämmelsen måste givetvis i första hand bedömas mot bakgrunden av gällande svenska bestämmelser och tillämpad praxis beträffande utlämning för politiskt brott. Såvitt gäller utlämning till utomnordisk stat regleras denna fråga av 6 § lagen (1957: 668) om utlämning för brott (allmänna utlämningslagen). Enligt paragrafens första stycke får utlämning inte ske för politiskt brott. Om gärningen innefattar även brott av icke politisk beskaffenhet, får dock utlämning beviljas för det brottet, såvida gärningen i det särskilda fallet har övervägande karaktär av ett icke politiskt brott.

Som framgår både av lagtexten och dess förarbeten är paragrafens räckvidd inte begränsad till sådana politiska brott som riktar sig direkt och uteslutande mot staten, t. ex. högförräderi eller spioneri (s. k. absolut-politiska brott). Paragrafen avser också sådana gärningar som, fränsett det politiska momentet, är straffbara även som allmänna brott, t. ex. mord eller människorov (s. k. relativt-politiska brott). Det är i fråga om brott av den sistnämnda kategorin som en prövning skall göras huruvida brottet har övervägande karaktär av politiskt brott. Om detta anses vara förhållandet, får utlämning inte äga rum, medan i motsatt fall utlämning kan beviljas trots brottets politiska karaktär.

Frågan i vilken utsträckning utlämning skall kunna medges för relativt-politiska brott har sedan gammalt tillhört de mest omstridda spörsmålen inom utlämningsrätten. Den nuvarande svenska bestämmelsen i ämnet har i huvudsak samma innehåll som motsvarande regel i den tidigare gällande lagen (1913: 68) angående utlämning av förbrytare. Regleringen bygger på tanken att det i fråga om de politiska brotten är av särskild vikt att ha en kategorisk lagregel att falla tillbaka på med hänsyn till de ömtåliga situationer som kan tänkas uppkomma. Man har emellertid inte ansett det möjligt att i lagen ge en närmare definition av begreppet politiskt brott utan överlåtitt åt tillämpningen att med ledning av doktrin och praxis och med beaktande av omständigheterna i det särskilda fallet avgöra om ett brott skall anses vara av övervägande politisk karaktär eller inte (jfr prop. 1913: 50 s. 31—55 och 1957: 156 s. 55—56).

Den aktuella regleringen i allmänna utlämningslagen har också samband med de principer som i vårt land av tradition upprätthålls i fråga om asylrätten. Enligt den principdeklaration härom som ges i 2 § utlämningslagen (1954: 193) skall politisk flykting inte utan synnerliga skäl vägras fristad i landet, när han är i behov härav. Med politisk flykting förstås bl. a. den som i sitt hemland löper risk att åläggas all-

varligt straff för politiskt brott. Tanken på en ändring av gällande ordning i detta avseende har nyligen avvisats (jfr prop. 1975/76: 18 s. 106, InU 1975/76: 24 s. 27—28, rskr 1975/76: 121).

För egen del anser jag att de skäl som kan åberopas till förmån för den nuvarande regleringen i 6 § allmänna utlämningslagen är så tungt vägande och sedan länge har en så fast förankring i vår politik på detta område att inte ens en sådan begränsad ändring av lagrummet som skulle bli aktuell vid ett förbehållslöst tillträde från svensk sida till den europeiska terrorismkonventionen framstår som godtagbar. Jag förordar därför att Sverige vid konventionens ratificering med stöd av art. 13 förbehåller sig rätten att vägra utlämning för brott som avses i art. 1, om brottet är politiskt. Enligt vad jag har inhämtat avser man även från dansk och norsk sida att göra motsvarande förbehåll. Ett sådant förbehåll torde inte få någon större betydelse för konventionens praktiska effektivitet. Som jag skall återkomma till i det följande innebär nämligen konventionen att stat som inte efter framställning medger utlämning i de här aktuella fallen i princip blir skyldig att i stället själv vidta åtgärder för lagföring av gärningsmannen.

Jag vill i detta sammanhang också understryka att de begränsningar i fråga om utlämning för politiska brott som ställs upp i 6 § allmänna utlämningslagen inte i normalfallen torde hindra utlämning för sådana brott som omfattas av den europeiska terrorismkonventionen. De brott som det här gäller har visserligen ofta politiska motiv. Att en gärning har politiskt motiv anses emellertid inte vara tillräckligt för att den i ett utlämningsärende skall bedömas ha övervägande karaktär av politiskt brott. Särskilt anses detta gälla när det är fråga om de allmänt sett grövsta brotten. Över huvud taget förutsätter prövningen av frågan om ett brott skall anses ha övervägande politisk karaktär en samlad bedömning av de olika omständigheter som föreligger i det enskilda fallet (jfr NJA 1972: 358). Huruvida utlämningshinder föreligger enligt den nu berörda bestämmelsen prövas alltid av högsta domstolen.

Vid förbehåll enligt art. 13 ikläder sig Sverige en förpliktelse att, när det i utlämningsärende uppkommer fråga om brott som avses i art. 1 skall anses politiskt, beakta gärningens karaktär av särskilt grovt brott. Av vad jag nyss har anfört framgår att detta betraktelsesätt är väl förenligt med svensk rättsuppfattning. Någon särskild lagstiftning fordras sålunda inte på grund härav.

Vad angår konventionens artiklar i övrigt bör följande framhållas.

Art. 2 öppnar möjlighet för konventionsstat att undanta vissa andra gärningar än dem som avses i art. 1 från bestämmelserna om utlämningshinder vid politiskt brott. Med hänsyn till vad jag nyss har förordat i fråga om förbehåll mot art. 1 i konventionen, bör art. 2 inte föranleda någon åtgärd från svensk sida.

Enligt art. 3 skall samtliga utlämningsavtal mellan fördragsslutande

politiska brott som riktar sig direkt mot staten, t. ex. högförräderi eller spioneri (s. k. absoluta brott). Paragrafen avser också sådana gärningar som, från det politiska momentet, är straffbara även som allmänna brott, t. ex. brott av den sistnämnda kategorin (s. k. relativt-politiska brott). Det är i fråga om utlämning inte äga rum, medan i motsatt fall brottet har övervägande politiska karaktär.

Den nuvarande svenska bestämmelsen i utlämningslagen (1913: 68) angående utlämning av förbrytare bygger på tanken att det i fråga om de politiska brotten till de ömtåliga situationer som kan tänkas uppkomma, är möjligt att i lagen ge en närmare definition av utlämning utan överlåtelse åt tillämpningen att i doktrin och praxis och med beaktande av omständigheterna avgöra om ett brott skall anses vara av politisk karaktär eller inte (jfr prop. 1913: 50 s. 31—55).

I allmänna utlämningslagen har också sammanfattats i vårt land av tradition upprätthålls i fråga om principdeklaration härom som ges i 2 § utlämningslagen (1913) skall politisk flykting inte utan synnerliga skäl utlämnas, när han är i behov härav. Med politisk flykting avses den som i sitt hemland löper risk att åläggas all-

råde och ...

bara under förutsättning...

domsrätt på en bestämmelse som ...

tens lag.

Art. 6 förutsätter för sin tillämpning att de gärningar som ... straffbara enligt konventionsstaternas interna lagstiftning. Detta nämns dock inte uttryckligen i artikeln. Man torde nämligen ha utgått från att brott av denna allvarliga art regelmässigt omfattas av gällande strafflagstiftning i europarädsstaterna. För svensk del är detta också undantagslöst förhållandet. De i vissa hänseenden vidsträckt beskrivningarna i art. 1 leder till att en rad olika svenska straffbestämmelser kan bli tillämpliga beroende på omständigheterna i det särskilda fallet. En anslutning till konventionen medför sålunda inte för svensk del något behov av en utvidgad kriminalisering.

Vad härcfter angår frågan om domsrätten över brott som avses i art.

1 kan konstateras att bestämmelserna i 2 kap. 2 och 3 §§ BrB om svensk strafflags tillämplighet på brott begångna utomlands ger en så vidsträckt behörighet åt svensk domstol, att det knappast kan inträffa att de här aktuella brotten faller utanför svensk jurisdiktion när gärningsmannen befinner sig i Sverige. Inte heller i denna del påkallar alltså ett tillträde till konventionen några lagändringar.

I art. 7 föreskrivs skyldighet för stat inom vars område man påträffar någon som misstänks för brott enligt art. 1 att överlämna ärendet till behörig myndighet för beslut i åtalsfrågan. Skyldigheten inträder enligt artikeln bara om staten vägrar att efter framställning utlämna honom till annan konventionsstat, men detta utesluter självfallet inte att hänskjutande till åtalsmyndighet sker även när någon utlämningsframställning inte har ingått. Förpliktelsen i artikeln torde för Sveriges del komma att bli uppfylld genom bestämmelserna i rättegångsbalken om skyldighet för polismyndighet eller åklagare att inleda förundersökning vid misstanke om brott som hör under allmänt åtal samt för åklagare att väcka åtal för sådant brott, om omständigheterna föranleder till det enligt den svenska lagstiftningen. Har brottet begåtts utom riket, tillkommer det — fränsett vissa undantagsfall — regeringen eller riksåklagaren att meddela åtalsförordnande (2 kap. 5 § andra stycket BrB och brevet (1972: 818) till riksåklagaren om väckande av åtal i vissa fall). Sådant förordnande kan dock i allmänhet meddelas först sedan förundersökningen har slutförts.

Enligt art. 8 förpliktar sig konventionsstaterna att lämna varandra största möjliga rättshjälp i brottmål i samband med straffrättsligt förfarande som har inletts med anledning av brott som avses i art. 1 eller 2. Därvid skall den anmodade statens lagstiftning om sådan rättshjälp vara tillämplig. Art. 8 lägger sålunda inte på konventionsstaterna någon förpliktelse att genomföra ny eller utvidgad lagstiftning om rättshjälp åt främmande stat i brottmål. Däremot förbjuder artikeln uttryckligen staterna att i här aktuella fall vägra begärd rättshjälp enbart av den anledningen att den avser politiskt brott, brott förknippat med ett politiskt brott eller brott inspirerat av politiska motiv.

För svensk del regleras frågan om rättshjälp i brottmål åt främmande stat av en rad olika författningar. Två av de författningar som kan bli aktuella i sammanhanget är lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol (ändrad 1974: 755, jfr 1975: 297) och lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat. Båda dessa lagar innehåller förbud mot att lämna rättshjälp när det är fråga om brott av politisk karaktär. En anslutning från svensk sida till den europeiska terrorismkonventionen aktualiserar därför frågan om författningsändringar i detta hänseende. Till denna fråga återkommer jag i följande avsnitt.

Jag vill i detta sammanhang också nämna att art. 8 gör undantag

inte någon konsekvens för svensk del.

Art. 4 innebär att i den mån utlämningsavtal mellan fördragsslutande stater innehåller särskild förteckning över utlämningsbara brott, sådana gärningar som avses i art. 1 och 2 alltid skall anses upptagna på förteckningen.

Av de utlämningsavtal som f. n. gäller i förhållandet mellan Sverige och annan europeisk stat innehåller endast avtalen med Belgien (SFS 1870: 37) och Storbritannien (SÖ 1965: 19) särskild förteckning över utlämningsbara brott. Dessa förteckningar är visserligen omfattande men tar ändå inte upp samtliga brott som avses i art. 1 och 2. Förpliktelsen att alltid betrakta dessa brott som utlämningsbara påkallar emellertid ingen särskild lagstiftningsåtgärd för svensk del.

Art. 5 innehåller regler om undantag från utlämningsskyldighet på grund av risk för politisk och religiös förföljelse m. m. Reglerna är hämtade från art. 3 punkt 2 i den europeiska utlämningskonventionen som för svensk del tidigare har ansetts ha täckning i 7 § allmänna utlämningslagen (prop. 1958: 139 s. 10).

Enligt art. 6 punkt 1 är konventionsstat skyldig att vidta de åtgärder som fordras för att den skall kunna utöva jurisdiktion beträffande brott som avses i art. 1 för fall då den misstänkte befinner sig inom dess område och utlämning till annan konventionsstat vägras. Detta gäller dock bara under förutsättning att den stat som begär utlämning grundar sin omrätt på en bestämmelse som har motsvarighet i den anmodade stats lag.

Art. 6 förutsätter för sin tillämpning att de gärningar som här avses är affbara enligt konventionsstaternas interna lagstiftning. Detta nämns dock inte uttryckligen i artikeln. Man torde nämligen ha utgått från att ett av denna allvarliga art regelmässigt omfattas av gällande strafflagstiftning i europa-rätsstaterna. För svensk del är detta också undantagsförhållandet. De i vissa hänseenden vidsträckt beskrivna i art. 1 leder till att en rad olika svenska straffbestämmelser kan tillämpliga beroende på omständigheterna i det särskilda fallet. En utvidgning till konventionen medför sålunda inte för svensk del något av en utvidgad kriminalisering.

Det härefter angår frågan om domsrätten över brott som avses i art.

stycket skall

utländsk judiciell myndighet.

De nu redovisade föreskrifterna är i huvudsak likalydande med tidigare gällande regler i lagen (1899: 12 s. 1) om handräckning åt utländsk domstol, som ursprungligen var tillämplig endast i fråga om civila mål. Möjligheten att föranstalta om bevisupptagning som rätts hjälp åt främmande stat även i brottmål tillkom genom en lagändring år 1930 (SFS 1930: 63) varvid, i överensstämmelse med vad som nu är för-

hållandet, undantag gjordes för brott av politisk karaktär. I denna del anfördes i förarbetena (prop. 1930: 5 s. 4) att bedömningen av vad som skulle förstås med politiskt brott borde ske med ledning av doktrin och praxis samt på grundval av förhållandena i varje särskilt fall. I sammanhanget anmärktes att som politiskt brott borde behandlas även gärning som, utan att vara helt och hållet av politisk natur, dock övervägande har sådan karaktär.

Som jag förut har konstaterat innebär art. 8 av den europeiska terrorismkonventionen att de avtalsslutande staterna skall lämna varandra största möjliga rättshjälp i samband med ett straffrättsligt förfarande som har inletts med anledning av brott som avses i art. 1 eller 2 av konventionen. Det föreskrivs uttryckligen att begärd rättshjälp därvid inte får vägras enbart på grund av att rättshjälpen bedöms avse brott av politisk natur. Den nuvarande lydelsen av 1 § lagen om bevisupptagning åt utländsk domstol kan emellertid leda till att svensk domstol anser sig förhindrad att lämna rättshjälp i form av bevisupptagning, om ett konventionsbrott bedöms ha övervägande politisk karaktär. För svensk del aktualiseras sålunda frågan om ett förbehåll bör göras mot art. 8 i konventionen eller om möjligheterna att föranställa om bevisupptagning på begäran av utländsk domstol i stället bör utvidgas genom lagstiftning.

För min del anser jag att det inte kan möta några avgörande betänkligheter mot att i fråga om brott av den utomordentligt allvarliga natur som konventionen avser öppna möjlighet för svensk domstol att bifalla en konventionsstats framställning om bevisupptagning även för fall då det ifrågavarande brottet bedöms ha politisk karaktär. Att Sverige i enlighet med vad jag har förordat i det föregående alltjämt skall kunna vägra utlämning för sådana brott kan enligt min mening inte anföras som argument mot denna lösning. De skäl av huvudsakligen asylrättslig natur som kan åberopas mot att Sverige åtar sig utlämningsskyldighet för politiska brott får ju inte samma aktualitet i detta sammanhang. Jag vill också erinra om att en av konventionen föranledd ändring i lagen om bevisupptagning åt utländsk domstol inte kommer att medföra någon helt ovillkorlig skyldighet att från svensk sida bifalla en framställning om bevisupptagning så snart det är fråga om brott som avses i konventionen. En sådan framställning kan exempelvis med stöd av art. 8 punkt 2 avslås, om det skulle finnas grundad anledning anta att den har gjorts i avsikt att åtala eller straffa en person på grund av hans ras, religion, medborgarskap eller politiska uppfattning, eller också att hans belägenhet skulle kunna försvåras av sådant skäl. Sådant förhållande kan vid framställning från utomnordisk stat beaktas i samband med den prövning av framställningen som äger rum innan den överlämnas till svensk domstol. Någon erinran härom behöver alltså inte tas in i lagen.

I enlighet med det anförda förordar jag att 1 § lagen om bevisupp-

tagning åt utländsk domstol ändras i syfte att möjliggöra en reservationslös anslutning från svensk sida till art. 8. Därvid bör det ovillkorliga förbud mot bevisupptagning beträffande politiskt brott som nu finns i första stycket av paragrafen utgå. I stället bör i ett nytt andra stycke anges att när det är fråga om mål om ansvar för gärning, som har karaktär av politiskt brott, så äger lagen tillämpning endast om framställningen har gjorts av domstol i stat som har tillträtt den europeiska terrorismkonventionen och gärningen utgör brott som avses i denna konvention.

5.2.2 Lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat

Enligt 1 § lagen om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat får föremål eller skriftlig handling efter framställning tas i beslag och överlämnas till främmande stat i fall då någon i staten är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning. Som allmän förutsättning för sådant tvångsmedel gäller enligt 2 § att egendomen skäligen skall kunna antas ha betydelse för utredning om gärningen eller vara någon frånhänd genom denna. För eftersökande av egendom som är underkastad beslag får under vissa förutsättningar även husrannsakan äga rum.

I 3 § ställs upp vissa ytterligare villkor för åtgärd enligt 1 §. Med anledning av framställning från utomnordisk stat får sålunda åtgärden inte vidtas, om hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 4 § första stycket första meningen, 5 §, 6 § eller 10 § allmänna utlämningslagen. När det är fråga om framställning från nordisk stat får åtgärden inte vidtas i fall då hinder mot utlämning för brottet skulle ha förelegat enligt 3 § första stycket, 4 § eller 5 § nordiska utlämningslagen.

Hänvisningen till 6 § allmänna utlämningslagen innebär att en framställning från utomnordisk stat om rättshjälp i form av beslag eller husrannsakan inte får bifallas, om den ifrågavarande gärningen utgör eller har övervägande karaktär av politiskt brott. På motsvarande sätt innebär hänvisningen till 4 § nordiska utlämningslagen att hinder mot bifall till framställning från nordisk stat i vissa fall föreligger, om brottet är politiskt.

Som jag förut har konstaterat innehåller art. 8 av den europeiska terrorismkonventionen ett förbud mot att vägra bifall till en framställning om rättshjälp avseende konventionsbrott enbart med hänvisning till att brottet bedöms ha politisk natur. I överensstämmelse med vad jag nyss har förordat i fråga om lagen om bevisupptagning åt utländsk domstol bör även lagen om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat ändras i syfte att göra det möjligt för Sverige att godta art. 8 utan förbehåll. Detta kan lämpligen ske genom att hänvisningarna till 6 § allmänna utlämningslagen och 4 § nordiska utlämningslagen bryts ut från första resp. andra stycket av 3 § sist-

nämnda lag. I stället bör i ett nytt tredje stycke till paragrafen föreskrivas att, i fall då hinder mot utlämning för gärningen skulle ha förelegat enligt 6 § allmänna utlämningslagen eller 4 § nordiska utlämningslagen, tvångsåtgärd får vidtas endast om framställningen har gjorts av stat som har tillträtt den europeiska terrorismkonventionen och gärningen utgör brott som avses i denna konvention. Ett sådant tillägg utesluter självfallet inte att framställning i nu avsedda fall kan avslås på annan grund än att brottet är politiskt. Jag vill här erinra om att lagen om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat — i likhet med utlämningslagarna — bygger på principen att en diskretionär prövning av den främmande statens framställning skall göras i den mån inte skyldighet att bifalla framställningen föreligger enligt avtal eller konvention.

5.2.3 Ikraftträdande

Det kan ännu inte med säkerhet förutses vid vilken tid den europeiska terrorismkonventionen kommer att träda i kraft. Jag föreslår därför att riksdagen överlåter åt regeringen att bestämma tidpunkten för ikraftträdandet av de båda lagändringar som jag har förordat i det föregående.

Några övergångsbestämmelser torde inte behövas. Lagarna blir utan särskild föreskrift i sin ändrade lydelse tillämpliga på framställning som tas upp till prövning efter ikraftträdandet även om den skulle ha kommit in dessförinnan.

6 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol,
2. lag om ändring i lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat.

Förslagen bör bifogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga* ²¹.

7 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över lagförslagen.

8 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

¹ Bilagan har uteslutits här. Förslagen är likalydande med dem som är fogade till propositionen.

European Convention on the suppression of terrorism

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its Members;

Aware of the growing concern caused by the increase in acts of terrorism;

Wishing to take effective measures to ensure that the perpetrators of such acts do not escape prosecution and punishment;

Convinced that extradition is a particularly effective measure for achieving this result,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purposes of extradition between Contracting States, none of the following offences shall be regarded as a political offence or as an offence connected with a political offence or as an offence inspired by political motives:

a. an offence within the scope of the Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, signed at The Hague on 16 December 1970;

Convention européenne pour la répression du terrorisme

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres;

Conscients de l'inquiétude croissante causée par la multiplication des actes de terrorisme;

Souhaitant que des mesures efficaces soient prises pour que les auteurs de tels actes n'échappent pas à la poursuite et au châtement ;

Convaincus que l'extradition est un moyen particulièrement efficace de parvenir à ce résultat,

Sont convenus de ce qui suit:

Article 1

Pour les besoins de l'extradition entre Etats Contractants, aucune des infractions mentionnées ci-après ne sera considérée comme une infraction politique, comme une infraction connexe à une infraction politique ou comme une infraction inspirée par des mobiles politiques;

a. les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention pour la répression de la capture illicite d'aéronefs, signée à La Haye le 16 décembre 1970;

Europeisk konvention om bekämpande av terrorism

Signatärstaterna, medlemmar av Europarådet,

vilka beaktar att Europarådets ändamål är att uppnå en fastare enhet mellan dess medlemmar;

vilka är medvetna om den växande oro som förorsakas av det ökande antalet terrordåd;

vilka önskar vidtaga effektiva åtgärder i syfte att förövarna av dessa dåd icke skall undgå lagföring och straff;

vilka är övertygade om att utlämning utgör en särskilt effektiv åtgärd för att uppnå detta resultat,

har överenskommit om följande:

Artikel 1

I vad angår utlämning mellan avtalsslutande stater skall intet av nedan nämnda brott betraktas som politiskt brott, som brott förknippat med ett politiskt brott eller som brott inspirerat av politiska motiv:

a. brott som avses i konventionen för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg, dagtecknad i Haag den 16 december 1970;

b. an offence within the scope of the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, signed at Montreal on 23 September 1971;

c. a serious offence involving an attack against the life, physical integrity or liberty of internationally protected persons, including diplomatic agents;

d. an offence involving kidnapping, the taking of a hostage or serious unlawful detention;

e. an offence involving the use of a bomb, grenade, rocket, automatic firearm or letter or parcel bomb if this use endangers persons;

f. an attempt to commit any of the foregoing offences or participation as an accomplice of a person who commits or attempts to commit such an offence.

Article 2

1. For the purposes of extradition between Contracting States, a Contracting State may decide not to regard as a political offence or as an offence connected with a political offence or as an offence inspired by political motives a serious offence involving an act of violence, other than one covered by Article 1, against the life, physical integrity or liberty of a person.

b. les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention pour la répression d'actes illicites dirigés contre la sécurité de l'aviation civile, signée à Montréal le 23 septembre 1971;

c. les infractions graves constituées par une attaque contre la vie, l'intégrité corporelle ou la liberté des personnes ayant droit à une protection internationale, y compris les agents diplomatiques;

d. les infractions comportant l'enlèvement, la prise d'otage ou la séquestration arbitraire;

e. les infractions comportant l'utilisation de bombes, grenades, fusées, armes à feu automatiques, ou de lettres ou colis piégés dans la mesure où cette utilisation présente un danger pour des personnes;

f. la tentative de commettre une des infractions précitées ou la participation en tant que co-auteur ou complice d'une personne qui commet ou tente de commettre une telle infraction.

Article 2

1. Pour les besoins de l'extradition entre Etats Contractants, un Etat Contractant peut ne pas considérer comme infraction politique, comme infraction connexe à une telle infraction ou comme infraction inspirée par des mobiles politiques tout acte grave de violence qui n'est pas visé à l'article 1er et qui est dirigé contre la vie, l'intégrité corporelle ou la liberté des personnes.

b. brott som avses i konventionen för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet, dagtecknad i Montreal den 23 september 1971;

c. grova brott som innebär angrepp mot diplomats eller annan internationellt skyddad persons liv, kroppsliga integritet eller frihet;

d. brott som innebär människorov, tagande av gisslan eller grovt olaga inspärrende;

e. brott som innebär användning av bomber, granater, raketer, automatiska skjutvapen eller brev- eller paketbomber, om användningen innebär fara för personer;

f. försök att begå något av de ovan nämnda brotten eller medverkan till sådant brott eller medverkan till försök till sådant brott.

Artikel 2

1. I vad angår utlämning mellan avtalsslutande stater, kan avtalsslutande stat besluta att icke som politiskt brott, som brott förknippat med ett politiskt brott eller som brott inspirerat av politiska motiv betrakta annan grov våldshandling än sådan som avses i artikel 1, vilken är riktad mot en persons liv, kroppsliga integritet eller frihet.

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its Members;

Aware of the growing concern caused by the increase in acts of terrorism;

Wishing to take effective measures to ensure that the perpetrators of such acts do not escape prosecution and punishment;

Convinced that extradition is a particularly effective measure for achieving this result,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purposes of extradition between Contracting States, none of the following offences shall be regarded as a political offence or as an offence connected with a political offence or as an offence inspired by political motives:

a. an offence within the scope of the Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, signed at The Hague on 16 December 1970;

Article 5

Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State has substantial grounds for believing that the request for extradition for an offence mentioned

...

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres;

Conscients de l'inquiétude croissante causée par la multiplication des actes de terrorisme;

Souhaitant que des mesures efficaces soient prises pour que les auteurs de tels actes n'échappent pas à la poursuite et au châtement ;

Convaincus que l'extradition est un moyen particulièrement efficace de parvenir à ce résultat,

Sont convenus de ce qui suit:

Article 1

Pour les besoins de l'extradition entre Etats Contractants, aucune des infractions mentionnées ci-après ne sera considérée comme une infraction politique, comme une infraction connexe à une infraction politique ou comme une infraction inspirée par des mobiles politiques;

a. les infractions comprises dans le champ d'application de la Convention pour la répression de la capture illicite d'aéronefs, signée à La Haye le 16 décembre 1970;

Article 5

Aucune disposition de la présente Convention ne doit être interprétée comme impliquant une obligation d'extrader si l'Etat requis a des raisons sérieuses de croire que la demande d'extradition motivée par une infrac-

vilka beaktar att Europarådets ändamål är att uppnå en fastare enhet mellan dess medlemmar;

vilka är medvetna om den växande oro som förorsakas av det ökande antalet terroråd;

vilka önskar vidtaga effektiva åtgärder i syfte att förövarna av dessa dåd icke skall undgå lagföring och straff;

vilka är övertygade om att utlämning utgör en särskilt effektiv åtgärd för att uppnå detta resultat,

har överenskommit om följande:

Artikel 1

I vad angår utiämning mellan avtalslutande stater skall intet av nedan nämnda brott betraktas som politiskt brott, som brott förknippat med ett politiskt brott eller som brott inspirerat av politiska motiv:

a. brott som avses i konventionen för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg, dagtecknad i Haag den 16 december 1970;

Artikel 5

Ingen bestämmelse i denna konvention skall tolkas så att utlämningsskyldighet uppkommer, om den anmodade staten har grundad anledning antaga. antingen att en framställning om utlämning för ett i artikel 1

in Article 1 or 2 has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of his race, religion, nationality or political opinion, or that that person's position may be prejudiced for any of these reasons.

Article 6

1. Each Contracting State shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over an offence mentioned in Article 1 in the case where the suspected offender is present in its territory and it does not extradite him after receiving a request for extradition from a Contracting State whose jurisdiction is based on a rule of jurisdiction existing equally in the law of the requested State.

2. This Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with national law.

Article 7

A Contracting State in whose territory a person suspected to have committed an offence mentioned in Article 1 is found and which has received a request for extradition under the conditions mentioned in Article 6, paragraph 1, shall, if it does not extradite that person, submit the case, without exception whatsoever and without undue delay, to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their

tion visée à l'article 1er ou 2 a été présentée aux fins de poursuivre ou de punir une personne pour des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinions politiques ou que la situation de cette personne risque d'être aggravée pour l'une ou l'autre de ces raisons.

Article 6

1. Tout Etat Contractant prend les mesures nécessaires pour établir sa compétence aux fins de connaître d'une infraction visée à l'article 1er dans le cas où l'auteur soupçonné de l'infraction se trouve sur son territoire et où l'Etat ne l'extrade pas après avoir reçu une demande d'extradition d'un Etat Contractant dont la compétence de poursuivre est fondée sur une règle de compétence existant également dans la législation de l'Etat requis.

2. La présente Convention n'exclut aucune compétence pénale exercée conformément aux lois nationales.

Article 7

Un Etat Contractant sur le territoire duquel l'auteur soupçonné d'une infraction visée à l'article 1er est découvert et qui a reçu une demande d'extradition dans les conditions mentionnées au paragraphe 1er de l'article 6, soumet, s'il n'extrade pas l'auteur soupçonné de l'infraction, l'affaire sans aucune exception et sans retard injustifié, à ses autorités compétentes pour l'exercice de l'action pénale. Ces autorités prennent leur décision dans les mêmes

eller 2 avsett brott har gjorts i avsikt att åtala eller straffa en person på grund av dennes ras, religion, medborgarskap eller politiska uppfattning eller också att dennes belägenhet skulle kunna försvåras av någon av dessa anledningar.

Artikel 6

1. Avtalslutande stat skall vidtaga de åtgärder som fordras för att den skall kunna utöva jurisdiktion beträffande brott som avses i artikel 1, när den misstänkte finnes inom dess område och ej utlämnas efter det att staten har mottagit framställning om utlämning från avtalslutande stat, vars jurisdiktion grundar sig på en bestämmelse om jurisdiktion som återfinnes även i den anmodade statens lag.

2. Denna konvention utesluter ej att straffrättslig jurisdiktion utövas enligt inhemsk lag.

Artikel 7

Avtalslutande stat inom vars område en person misstänkt för brott enligt artikel 1 påträffas och som har mottagit framställning om utlämning under förhållanden som anges i artikel 6 första punkten, skall, om den icke utlämnar personen, utan något som helst undantag och utan otillbörligt dröjsmål överlämna ärendet till behörig myndighet för beslut i åtalsfrågan. Myndigheten skall fatta sitt beslut enligt samma regler som gäller i fråga om grovt

decision in the same manner as in the case of any offence of a serious nature under the law of that State.

Article 8

1. Contracting States shall afford one another the widest measure of mutual assistance in criminal matters in connection with proceedings brought in respect of the offences mentioned in Article 1 or 2. The law of the requested State concerning mutual assistance in criminal matters shall apply in all cases. Nevertheless this assistance may not be refused on the sole ground that it concerns a political offence or an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives.

2. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to afford mutual assistance if the requested State has substantial grounds for believing that the request for mutual assistance in respect of an offence mentioned in Article 1 or 2 has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of his race, religion, nationality or political opinion or that that person's position may be prejudiced for any of these reasons.

3. The provisions of all treaties and arrangements concerning mutual assistance in criminal matters applicable between Contracting States, including the European Convention on Mutual Assistance in Crim-

conditions que pour toute infraction de caractère grave conformément aux lois de cet Etat.

Article 8

1. Les Etats Contractants s'accordent l'entraide judiciaire la plus large possible en matière pénale dans toute procédure relative aux infractions visées à l'article 1er ou 2. Dans tous les cas, la loi applicable en ce qui concerne l'assistance mutuelle en matière pénale est celle de l'Etat requis. Toutefois, l'entraide judiciaire ne pourra pas être refusée pour le seul motif qu'elle concerne une infraction politique ou une infraction connexe à une telle infraction ou une infraction inspirée par des mobiles politiques.

2. Aucune disposition de la présente Convention ne doit être interprétée comme impliquant une obligation d'accorder l'entraide judiciaire si l'Etat requis a des raisons sérieuses de croire que la demande d'entraide motivée par une infraction visée à l'article 1er ou 2 a été présentée aux fins de poursuivre ou de punir une personne pour des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinions politiques ou que la situation de cette personne risque d'être aggravée pour l'une ou l'autre de ces raisons.

3. Les dispositions de tous traités et accords d'entraide judiciaire en matière pénale applicables entre les Etats Contractants, y compris la Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale, sont en ce qui

brott enligt lagen i den staten.

Artikel 8

1. De avtalsslutande staterna skall lämna varandra största möjliga inbördes rättshjälp i brottmål i samband med ett straffrättsligt förfarande som inletts med anledning av brott som avses i artikel 1 eller 2. I samtliga fall skall den anmodade statens lag om sådan rättshjälp i brottmål vara tillämplig. Rättshjälp kan dock ej vägras enbart på grund av att den avser politiskt brott, brott förknippat med ett politiskt brott eller brott inspirerat av politiska motiv.

2. Ingen bestämmelse i denna konvention skall tolkas så att skyldighet uppkommer att lämna rättshjälp åt annan stat, om den anmodade staten har grundad anledning antaga, aningen att framsättningen om rättshjälp med anledning av brott som avses i artikel 1 eller 2 har gjorts i avsikt att åta eller straffa en person på grund av dennes ras, religion, medborgarskap eller politiska uppfattning, eller också att dennes belägenhet skulle kunna försvåras av någon av dessa anledningar.

3. Bestämmelserna i samtliga mellan de avtalsslutande staterna tillämpliga avtal och arrangemang om inbördes rättshjälp i brottmål, häri inbegripet den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp

inal Matters, are modified as between Contracting States to the extent that they are incompatible with this Convention.

Article 9

1. The European Committee on Crime Problems of the Council of Europe shall be kept informed regarding the application of this Convention.

2. It shall do whatever is needful to facilitate a friendly settlement of any difficulty which may arise out of its execution.

Article 10

1. Any dispute between Contracting States concerning the interpretation or application of this Convention, which has not been settled in the framework of Article 9, paragraph 2, shall, at the request of any Party to the dispute, be referred to arbitration. Each Party shall nominate an arbitrator and the two arbitrators shall nominate a referee. If any Party has not nominated its arbitrator within the three months following the request for arbitration, he shall be nominated at the request of the other Party by the President of the European Court of Human Rights. If the latter should be a national of one of the Parties to the dispute, this duty shall be carried out by the Vice-President of the Court or, if the Vice-President is a national of one of the Parties to the dispute, by the most senior judge of the Court not being a national of one of the Parties to the

concerne les relations entre Etats Contractants modifiées dans la mesure où elles sont incompatibles avec la présente Convention.

Article 9

1. Le Comité européen pour les problèmes criminels du Conseil de l'Europe suit l'exécution de la présente Convention.

2. Il facilite autant que de besoin le règlement amiable de toute difficulté à laquelle l'exécution de la Convention donnerait lieu.

Article 10

1. Tout différend entre Etats Contractants concernant l'interprétation ou l'application de la présente Convention qui n'a pas été réglé dans le cadre du paragraphe 2 de l'article 9, sera, à la requête de l'une des Parties au différend, soumis à l'arbitrage. Chacune des Parties désignera un arbitre et les deux arbitres désigneront un troisième arbitre. Si dans un délai de trois mois à compter de la requête d'arbitrage, l'une des Parties n'a pas procédé à la désignation d'un arbitre sera désigné à la demande de l'autre Partie, par le Président de la Cour européenne des Droits de l'Homme. Si le Président de la Cour européenne des Droits de l'Homme est le ressortissant de l'une des Parties au différend, la désignation de l'arbitre incombera au Vice-Président de la Cour ou, si le Vice-Président est le ressortissant de l'une des Parties au différend, au mem-

i brottmål, är i vad avser förhållandet mellan avtalslutande stater ändrade i den mån de är oförenliga med denna konvention.

Artikel 9

1. Europarådets kommitté för brottslighetsfrågor skall hållas underrättad om tillämpningen av denna konvention.

2. Den skall göra vad som behövs för att underlätta en reglering i godo av varje svårighet som kan uppstå i samband med konventionens tillämpning.

Artikel 10

1. Varje tvist mellan avtalslutande stater angående tolkningen eller tillämpningen av denna konvention, som icke kan biläggas inom ramen för artikel 9 andra punkten, skall på begäran av en av parterna i tvisten hänskjutas till skiljedom. Var och en av parterna skall utse en skiljeman, och de båda skiljemännen skall utse en tredje skiljeman. Om någon av parterna inom en tid av tre månader efter det framställning om skiljedom har gjorts icke har utsett sin skiljeman, skall denne på begäran av den andra parten utses av presidenten i den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Skulle denne vara medborgare i en av de stater som är parter i tvisten, skall skiljemannen utses av domstolens vicepresident eller, om vicepresidenten är medborgare i en av de stater som är parter i tvisten, av domstolens till utnämningdag äldste ledamot som icke

dispute. The same procedure shall be observed if the arbitrators cannot agree on the choice of referee.

2. The arbitration tribunal shall lay down its own procedure. Its decisions shall be taken by majority vote. Its award shall be final.

Article 11

1. This Convention shall be open to signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. The Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval.

3. In respect of a signatory State ratifying, accepting or approving subsequently, the Convention shall come into force three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 12

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

bre le plus ancien de la Cour qui n'est pas le ressortissant de l'une des Parties au différend. La même procédure s'appliquera au cas où les deux arbitres ne pourraient pas se mettre d'accord sur le choix du troisième arbitre.

2. Le tribunal arbitral arrêtera sa procédure. Ses décisions seront prises à la majorité. Sa sentence sera définitive.

Article 11

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe. Elle sera ratifiée, acceptée ou approuvée. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La Convention entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

3. Elle entrera en vigueur à l'égard de tout Etat signataire qui la ratifiera, l'acceptera ou l'approuvera ultérieurement, trois mois après la date du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Article 12

1. Tout Etat peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.

är medborgare i någon av de stater som är parter i tvisten. Samma förfarande skall tillämpas i det fall då skiljemännen icke kan enas i valet av den tredje skiljemanden.

2. Skiljedomstolen skall själv fastställa reglerna för skiljeförfarandet. Dess beslut skall fattas med enkel majoritet. Dess skiljedom skall vara slutlig.

Artikel 11

1. Denna konvention står öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras, godtagas eller godkännas. Instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Konventionen träder i kraft tre månader efter den dag då det tredje instrumentet rörande ratifikation, godtagande eller godkännande har deponerats.

3. I förhållande till signatärstat som därefter ratificerar, godtager eller godkänner konventionen träder den i kraft tre månader efter den dag då dess instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande har deponerats.

Artikel 12

1. Stat kan vid undertecknandet eller vid deponeringen av sitt instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande närmare ange det område eller de områden beträffande vilka konventionen skall tillämpas.

2. Any State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval or at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend this Convention to any other territory or territories specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings.

3. Any declaration made in pursuance of the preceding paragraph may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. Such withdrawal shall take effect immediately or at such later date as may be specified in the notification.

Article 13

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, declare that it reserves the right to refuse extradition in respect of any offence mentioned in Article 1 which it considers to be a political offence, an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives, provided that it undertakes to take into due consideration, when evaluating the character of the offence, any particularly serious aspects of the offence, including:

2. Tout Etat peut, au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation ou à tout autre moment par la suite, étendre l'application de la présente Convention, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, à tout autre territoire désigné dans la déclaration et dont il assure les relations internationales ou pour lequel il est habilité à stipuler.

3. Toute déclaration faite en vertu du paragraphe précédent pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Le retrait prendra effet immédiatement ou à une date ultérieure précisée dans la notification.

Article 13

1. Tout Etat peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation, déclarer qu'il se réserve le droit de refuser l'extradition en ce qui concerne toute infraction énumérée dans l'article 1er qu'il considère comme une infraction politique, comme une infraction connexe à une infraction politique ou comme une infraction inspirée par des mobiles politiques, à condition qu'il s'engage à prendre dûment en considération, lors de l'évaluation du caractère de l'infraction, son caractère de particulière gravité, y compris :

2. Stat kan vid deponeringen av sitt instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande eller vid vilken som helst senare tidpunkt genom förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare utsträcka konventionens tillämpning till annat område som anges i förklaringen och för vars internationella förbindelser staten svarar eller för vilket den är behörig åtaga sig förpliktelser.

3. Förklaring som har avgivits enligt föregående punkt kan beträffande varje i förklaringen angivet område återtagas genom ett meddelande ställt till Europarådets generalsekreterare. Sådant återtagande träder i kraft omedelbart eller vid den senare tidpunkt som kan ha angivits i meddelandet.

Artikel 13

1. Stat kan vid underteckandet eller vid deponeringen av sitt instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande förklara att den förbehåller sig rätten att vägra utlämning i fråga om något i artikel 1 omnämnt brott som den betraktar som politiskt brott, som brott förknippat med ett politiskt brott eller som brott inspirerat av politiska motiv, under förutsättning att staten åtager sig att vid bedömningen av brottets art vederbörligen beakta de faktorer som gör brottet särskilt grovt, häribland det förhållandet

a. that it created a collective danger to the life, physical integrity or liberty of persons; or

b. that it affected persons foreign to the motives behind it; or

c. that cruel or vicious means have been used in the commission of the offence.

2. Any State may wholly or partly withdraw a reservation it has made in accordance with the foregoing paragraph by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe which shall become effective as from the date of its receipt.

3. A State which has made a reservation in accordance with paragraph 1 of this article may not claim the application of Article 1 by any other State; it may, however, if its reservation is partial or conditional, claim the application of that article in so far as it has itself accepted it.

Article 14

Any Contracting State may denounce this Convention by means of a written notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. Any such denunciation shall take effect immediately or at such later date as may be specified in the notification.

Article 15

This Convention ceases to have effect in respect of any Contracting State which withdraws from or ceases to be a Member of the Council of Europe.

a. qu'elle a créé un danger collectif pour la vie, l'intégrité corporelle ou la liberté des personnes; ou bien

b. qu'elle a atteint des personnes étrangères aux mobiles qui l'ont inspirée; ou bien

c. que des moyens cruels ou perfides ont été utilisés pour sa réalisation.

2. Tout Etat peut retirer en tout ou en partie une réserve formulée par lui en vertu du paragraphe précédent, au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe et qui prendra effet à la date de sa réception.

3. Un Etat qui a formulé une réserve en vertu du paragraphe 1er de cet article ne peut prétendre à l'application de l'article 1er par un autre Etat; toutefois, il peut, si la réserve est partielle ou conditionnelle, prétendre à l'application de cet article dans la mesure où il l'a lui-même accepté.

Article 14

Tout Etat Contractant pourra dénoncer la présente Convention en adressant une notification écrite au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Une telle dénonciation prendra effet immédiatement ou à une date ultérieure précisée dans la notification.

Article 15

La Convention cesse de produire ses effets à l'égard de tout Etat Contractant qui se retire du Conseil de l'Europe ou qui cesse d'y appartenir.

a. att brottet har medfört en kollektiv fara för personers liv, kroppsliga integritet eller frihet; eller

b. att brottet har drabbat personer som står främmande inför motiven till brottet; eller

c. att grymma eller svekfulla medel har använts för dess genomförande.

2. Stat som gjort förbehåll föregående punkt kan återtaga förbehållet helt eller delvis. Återtagandet skall ske genom en till Europarådets generalsekreterare ställd förklaring, som blir gällande från dagen för mottagandet.

3. Stat som har gjort förbehåll enligt denna artikels första punkt får ej göra anspråk på tillämpning av artikel 1 av någon annan stat; däremot kan den, om förbehållet gäller delvis eller på vissa villkor, göra anspråk på tillämpning av denna artikel i den utsträckning staten själv har godkänt densamma.

Artikel 14

Avtalsslutande stat kan säga upp denna konvention genom skriftligt meddelande ställt till Europarådets generalsekreterare. Sådan uppsägning skall träda i kraft omedelbart eller vid den i meddelandet närmare angivna senare tidpunkten.

Artikel 15

Konventionen upphör att gälla i förhållande till avtalsslutande stat som utträder ur eller upphör att vara medlem i Europarådet.

Article 16

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

a. any signature;
b. any deposit of an instrument of ratification, acceptance or approval;

c. any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 11 thereof;

d. any declaration or notification received in pursuance of the provisions of Article 12;

e. any reservation made in pursuance of the provisions of Article 13, paragraph 1;

f. the withdrawal of any reservation effected in pursuance of the provisions of Article 13, paragraph 2;

g. any notification received in pursuance of Article 14 and the date on which denunciation takes effect;

h. any cessation of the effects of the Convention pursuant to Article 15.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Strasbourg, this 27th day of January 1977 in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each of the signatory States.

Article 16

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil :

a. toute signature;
b. le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;

c. toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément à son article 11;

d. toute déclaration ou notification reçue en application des dispositions de l'article 12;

e. toute réserve formulée en application du paragraphe 1er de l'article 13;

f. le retrait de toute réserve effectué en application du paragraphe 2 de l'article 13;

g. toute notification reçue en application de l'article 14 et la date à laquelle la dénonciation prendra effet;

h. toute cessation des effets de la Convention en application de l'article 15.

En foi de quoi, les sous-signés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Strasbourg, le 27 janvier 1977 en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacune des Etats signataires.

Artikel 16

Europarådets generalsekretärerare skall underrätta rådets medlemsstater om

a. undertecknande;
b. deponering av instrument rörande ratifikation, godtagande eller godkännande;

c. dagen för denna konventions ikraftträdande enligt artikel 11;

d. förklaring eller meddelande enligt artikel 12;

e. förbehåll enligt artikel 13 första punkten;

f. återtågande av förbehåll enligt artikel 13 andra punkten;

g. meddelande enligt artikel 14 samt dag då uppsägningen träder i kraft;

h. upphörande av konventionens giltighet enligt artikel 15.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, underskrivit denna konvention.

Som skedde i Strasbourg den 27 januari 1977, på engelska och franska, vilka båda texter äger lika vitsord, i ett enda exemplar, vilket skall förvaras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekretärerare skall översända bestyrkt avskrift därav till varje signatarstat.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1977-03-21

Närvarande: f. d. justitierådet Brunnberg, justitierådet Hesser, regeringsrådet Reuterswärd, justitierådet Hessler.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 1977 har regeringen på hemställan av statsrådet Romanus beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol,
2. lag om ändring i lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat.

Förslagen, som finns bilagda detta protokoll, har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Johan Munck.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Lagstiftningsärendet är föranlett av att Sverige skall, med visst förbehåll, ratificera den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism.

Lagrådet, som i enlighet med lagrådsremissen begränsat sin granskning till de båda upprättade lagförslagen, lämnar dessa utan erinran.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-03-24

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Troedsson, Mundebo, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Romanus

Proposition om godkännande av den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism, m. m.

Föredraganden erinrar att han vid regeringssammanträdet den 10 mars 1977 förordat att Sverige tillträder den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism med det förbehållet att man från svensk sida skall kunna vägra utlämning för brott som avses i konventionens art. 1, om brottet är politiskt. Han anmäler därefter lagrådets yttrande¹ över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol,

2. lag om ändring i lagen (1975: 295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat.

Föredraganden upplyser att lagrådet har lämnat lagförslagen utan erinran och hemställer att regeringen föreslår riksdagen

dels att godkänna den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism med det förbehåll som han har angett,

dels att antaga de av lagrådet granskade lagförslagen.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträdet den 10 mars 1977.

